

**VALTIOVARAINVALIOKUNNAN
MIETINTÖ 51/2010 vp**

**Hallituksen esitys energiaverotusta koskevan
lainsäädännön muuttamiseksi**

JOHDANTO

Vireilletulo

Eduskunta on 21 päivänä syyskuuta 2010 lähettänyt valtiovarainvaliokuntaan valmistelevasti käsiteltäväksi hallituksen esityksen energiaverotusta koskevan lainsäädännön muuttamiseksi (HE 147/2010 vp).

Eduskunta-aloitteet

Valiokunta on käsitellyt esityksen yhteydessä seuraavat aloitteet:

- LA 132/2007 vp — Tarja Filatov /sd ym.: Laki sähkön ja eräiden polttoaineiden valmisteverosta annetun lain sekä kiinteistöverolain väliaikaisesta muuttamisesta (26.2.2008)
- LA 141/2007 vp — Annika Lapintie /vas ym.: Laki nestemäisten polttoaineiden valmisteverosta annetun lain 9 §:n ja arvonlisäverolain muuttamisesta (20.2.2008)
- LA 52/2008 vp — Pertti Hemmilä /kok ym.: Laki ajoneuvoverolain 11 ja 12 §:n muuttamisesta (11.6.2008)
- LA 55/2008 vp — Lauri Oinonen /kesk: Laki nestemäisten polttoaineiden valmisteverosta annetun lain muuttamisesta (11.6.2008)

- LA 102/2008 vp — Bjarne Kallis /kd ym.: Laki ajoneuvoverolain 11 §:n muuttamisesta (23.10.2008)
- LA 116/2008 vp — Eero Lehti /kok ym.: Laki ajoneuvoverolain 12 §:n muuttamisesta (20.11.2008)
- LA 129/2008 vp — Tarja Filatov /sd ym.: Laki sähkön ja eräiden polttoaineiden valmisteverosta annetun lain sekä kiinteistöverolain muuttamisesta (19.11.2008)
- LA 19/2009 vp — Sanna Perkiö /kok: Laki vesistöön johdettavan lämpöenergian verottamisesta (26.3.2009)
- LA 76/2009 vp — Kari Kärkkäinen /kd ym.: Laki sähkön ja eräiden polttoaineiden valmisteverosta annetun lain liitteenä olevan verotaulukon muuttamisesta (7.10.2009)
- LA 102/2009 vp — Tarja Filatov /sd ym.: Laki sähkön ja eräiden polttoaineiden valmisteverosta annetun lain väliaikaisesta muuttamisesta ja kiinteistöverolain väliaikaisesta muuttamisesta (11.11.2009)
- LA 14/2010 vp — Lauri Oinonen /kesk ym.: Laki sähkön ja eräiden polttoaineiden valmistusverosta annetun lain 2 a §:n muuttamisesta (22.4.2010)

VaVM 51/2010 vp — HE 147/2010 vp

- TPA 60/2009 vp — Kari Kärkkäinen /kd ym: Teollisuuden sähköveron poistaminen (29.9.2009)
- TPA 62/2009 vp — Pentti Tiusanen /vas ym.: Windfall-voiton verottaminen sähkön tuotannossa (29.9.2009)
- TPA 15/2010 vp — Lauri Oinonen /kesk: Biokaasun vapauttaminen polttoaineverosta (9.3.2010)
- TPA 73/2010 vp — Lauri Oinonen /kesk: Dieselpolttoaineen veronkorotuksen kompensointi linja-autoliikenteelle (19.10.2010)
- TPA 80/2010 vp — Lauri Oinonen /kesk: Biokaasukäyttöisten ajoneuvojen ja työ-koneiden vapauttaminen käyttövoimaverosta (30.11.2010)
- TPA 84/2010 vp — Lauri Oinonen /kesk: Polttoöljyn valmisteveron palauttaminen koneyrityksille (30.11.2010)

Lausunnot

Eduskunnan päätöksen mukaisesti liikenne- ja viestintävaliokunta (LiVL 12/2010 vp), talousvaliokunta (TaVL 24/2010 vp) ja ympäristövaliokunta (YmVL 18/2010 vp) ovat antaneet asiasta lausunnot, jotka on otettu tämän mietinnön liitteiksi.

Lisäksi liitteenä on maa- ja metsätalousvaliokunnan lausunto (MmVL 20/2010 vp), jonka valtiovarainvaliokunta pyysi asiasta.

Jaostovalmistelu

Asia on valmisteltu valtiovarainvaliokunnan verojaostossa.

Asiantuntijat

Verojaostossa ovat olleet kuultavina

- neuvotteleva virkamies Leo Parkkonen, valtiovarainministeriö

- neuvotteleva virkamies Esa Hiiva, maa- ja metsätalousministeriö
- ylitarkastaja Saara Jääskeläinen, liikenne- ja viestintäministeriö
- ylitarkastaja Pekka Tervo, työ- ja elinkeinoministeriö
- neuvotteleva virkamies Magnus Cederlöf, ympäristöministeriö
- energiainsinööri Antti Saastamoinen, Tullihallitus
- toimitusjohtaja Pasi Nieminen, Autoliitto ry
- toimitusjohtaja Tero Kallio, Autotuojat ry
- veroasiantuntija, VT Mika Jokinen, Elinkeinoelämän keskusliitto EK ry
- yli-insinööri Timo Vapalahti, Energiamarkkinavirasto
- johtaja Jukka Leskelä, Energiateollisuus ry
- johtaja Christer Paltschik, Gasum Oy
- johtaja Veikko Hokkanen, Helsingin Energia
- johtaja Aimo Kastinen, Kemiateollisuus ry
- asiamies Ismo Ojala, Kauppapuutarhaliitto ry
- osastonjohtaja Janne Huhtamäki, Liikenteen turvallisuusvirasto TraFi
- projektipäällikkö Esa Mannisenmäki, Linja-autoliitto
- johtaja Timo Sipilä, Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry
- energia- ja infrastruktuuri johtaja Stefan Sundman, Metsäteollisuus ry
- puheenjohtaja Hannu Niemelä, Puuenergia ry
- johtava asiantuntija Janne Rauhamäki, Pöyry Oy
- ekonomisti Helena Pentti, Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestö SAK ry
- toimitusjohtaja Antti Koskelainen, Suomen ElFi Oy
- toiminnanjohtaja Pekka-Juhani Kuitto, Suomen Bioenergiayhdistys FINBIO ry
- hallituksen varajäsen Ari Lampinen, Suomen Biokaasuyhdistys ry
- toimitusjohtaja Hannu Kauppinen, Suomen Kaasuyhdistys ry
- tutkimusjohtaja Mauri Marttila, Suomen Kiinteistöliitto ry
- johtaja Pasi Moisio, Suomen Kuljetus ja Logistiikka SKAL ry

- ekonomisti Martti Luukko, Suomen Kuluttajaliitto ry
- ympäristönsuojelupäällikkö Jouni Nissinen, Suomen luonnonsuojeluliitto ry
- toiminnanjohtaja Juhani Nenonen, Suomen Omakotiliitto ry
- toiminnanjohtaja Pekka Aalto, Suomen Paikallisliikenneliitto ry
- toiminnanjohtaja Hannes Tuohiniitty, Suomen Pellettienergiayhdistys ry
- hallintopäällikkö Timo Koskinen, Suomen Taksiliitto
- toiminnanjohtaja Anni Mikkonen, Suomen Tuulivoimayhdistys ry
- johtaja Jyri Seppälä, Suomen ympäristökeskus
- juristi Helena Ålgars, Svenska lantbruksproducenternas centralförbund SLC rf
- toimitusjohtaja Jussi Laitinen, Tampereen Sähkölaitos Oy
- johtaja Martti Kätkä, Teknologiateollisuus ry
- toimitusjohtaja Jaakko Silpola, Turveteollisuusliitto ry
- ylitarkastaja Riitta Kekäläinen, Verohallinto
- pääekonomisti Minna Punakallio, Veronmaksajain keskusliitto
- teknologiajohtaja Satu Helynen, VTT.

Kirjallisen lausunnon ovat antaneet

- Autoalan Keskusliitto ry
- Keskuskauppakamari
- Kotkamills Oy
- Koneyrittäjien liitto ry
- Liikenneympäristöyhdistys ry
- Suomen Bensinikauppiaitten ja Liikennepalvelualojen Liitto SBL ry
- SF-Caravan ry
- Suomen Kuntaliitto
- Suomen Yrittäjät ry
- valtiovarainministeriö
- Vuokralaiset VKL ry
- Ålands landskapsregering / Ahvenanmaan maakunnan hallitus
- Öljy- ja Kaasualan Keskusliitto ry

HALLITUKSEN ESITYS JA EDUSKUNTA-ALOITTEET

Hallituksen esitys

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi nestemäisten polttoaineiden valmisteverosta annettua lakia sekä sähkön ja eräiden polttoaineiden valmisteverosta annettua lakia siten, että polttoaineiden verotus perustuisi polttoaineen energiasisältöön ja poltosta syntyvään hiilidioksidin ominaispäästöön, jolloin valmisteverona kannettava vero muutettaisiin nimeltään energiasisältöveroksi ja hiilidioksidiveroksi. Huoltovarmuusmaksu säilyisi nykyisenä sekä tasoltaan että perusteeltaan. Ehdotetut muutokset edellyttävät myös ajoneuvoverolain ja maataloudessa käytettyjen eräiden energiatuotteiden valmisteveron palautuksesta annetun lain muuttamista.

Fossiilisilta ja bioperäisiltä polttoaineilta kannettaisiin energiasisältöön suhteutettua energiasisältöveroa, mikä alentaisi erityisesti etanolin veroa. Hiilidioksidiveron laskentaperustetta nostettaisiin nykyisestä. Hiilidioksidiverossa

otettaisiin huomioon biopolttoaineilla saavutettavat hiilidioksidin vähenemät suhteessa fossiiliin polttoaineisiin, mikä antaisi etua hiilidioksiditehokkaille biopolttoaineille. Ehdotettu verorakenteen muutos koskisi myös nykyisin verotonta biopolttoöljyä. Biokaasu säilyisi verottomana.

Lisäksi otettaisiin käyttöön energiasisältöverosta tehtävä laatuporrastus terveydelle haitallisia lähipäästöjä vähentäville polttoaineille. Laatuporrastus koskisi liikennepolttoaineista parafiinista dieseliä. Maa- ja biokaasun osalta lähipäästöhyöty otettaisiin huomioon henkilöautojen käyttövoimaveron tasoa alentavana tekijänä.

Myös rikittömälle kevyelle polttoöljylle ehdotetaan laatuporrastusta. Pienmoottoribensiinin laatuporrastuksella pyritäisiin vähentämään moottorisahojen, ruohonleikkureiden ja muiden

pientyökoneiden pakokaasupäästöistä aiheuttamia terveyshaittoja.

Ajoneuvoja koskeva, energiasisältöön sekä hiilidioksidi- ja lähipäästöihin perustuva rakennuudistus toteutettaisiin polttoaineiden verotuksella tai polttoaineverotuksen ja ajoneuvojen käyttövoimaveron yhdistelmällä. Dieselautojen sekä kaasu- ja sähkökäyttöisten henkilöautojen käyttövoimaveron muuttuisi.

Liikennepolttoaineiden polttoaineverotuksen rakennemuutos toteutettaisiin mahdollisimman tuottoneutraalisti. Bensiinin verotasoon ei esitetä muutoksia ja dieselöljylle ehdotettu veronkorotus ehdotetaan otettavaksi huomioon henkilö- ja kuorma-autojen käyttövoimaveron yleistä tasoa alentamalla.

Lämmitys- ja voimalaitospolttoaineista kevyen ja raskaan polttoöljyn, kivihiilen ja maakaasun sekä sähkön valmisteveroja korotettaisiin verojen rakennemuutoksen yhteydessä noin 730 miljoonalla eurolla työnantajan kansaneläkemaksun poistamisesta aiheutuvien verotuotto-menetysten korvaamiseksi.

Yhdistetyssä sähkön- ja lämmöntuotannossa käytettävien polttoaineiden hiilidioksidiveroa alennettaisiin 50 prosentilla päällekkäisen hiilidioksidiohjauksen vähentämiseksi ja yhdistetyn tuotannon kilpailukyyn parantamiseksi. Energiasisällön teollisuuden veronpalautuksen myöntämisessä sovellettaviin raja-arvoihin ei ehdoteta muutoksia. Maakaasun veronkorotus ehdotetaan toteutettavaksi portaittain.

Polttoturpeelle ehdotetaan vaiheittain nousevaa, matalaa energiaveroa, joka ei perustuisi energiasisältöön tai hiilidioksidin ominaispäästöön. Mäntyöljystä valmisteverona kannettavaa energiaveroa korotettaisiin raskasta polttoöljyä vastaavasti.

Maatalouden energiaveropalautuksia korotettaisiin veron korotusten hyvittämiseksi maataloudelle.

Maakaasun verotusmenettely ehdotetaan yhdenmukaistettavaksi muun valmisteverotuksen kanssa. Siitä suoritettaisiin vero luovutettaessa maakaasua kulutukseen maakaasun siirtoverkosta nykyisen maahantuontiverotuksen sijasta. Niin sanotut mikrovoimalaitokset vapautettaisiin

kokonaan sähköverovelvollisuudesta. Energiaverotukseen tehtäisiin myös eräitä teknisluonteisia täsmennyksiä.

Esitys liittyy valtion vuoden 2011 talousarvioesitykseen ja on tarkoitettu käsiteltäväksi sen yhteydessä.

Lait ovat tarkoitetut tulemaan voimaan vuoden 2011 alusta edellyttäen, että komissio myöntää ehdotetuille muutoksille tarvittavat valtiontukiluvat. Fossiilisen dieselöljyn veronkorotusta sovellettaisiin kuitenkin vasta vuoden 2012 alusta. Henkilö- ja kuorma-autojen käyttövoimaveron alennus toteutuisi vastaavasti täysimääräisenä vasta vuonna 2012. Kaasu- ja sähkökäyttöisten henkilöautojen käyttövoimaveron muutokset toteutuisivat vasta vuonna 2013.

Eduskunta-aloitteet

LA 132/2007 vp, LA 129/2008 vp ja 102/2009 vp. Lakialoitteissa ehdotetaan säädettäväksi laki valtiolle maksettavaksi tulevasta ennen vuotta 1998 perustetuille vesi- ja ydinvoimalaitoksille kohdistettavasta sähkövoimantuotantoverosta sekä voimalaitoskiinteistöverosta.

Lait on tarkoitettu tulemaan voimaan tammi-kuun alusta 2010 ja ne säädettäisiin olemaan voimassa määräaikaaisesti vuoden 2012 loppuun asti.

LA 141/2007 vp. Lakialoitteessa ehdotetaan joukkoliikenteen kilpailukykyä parannettavaksi poistamalla linja-autoliikenteeltä polttoainevero sekä laskemalla bussilippujen arvonlisävero nykyisestä kahdeksasta prosentista nolnaan.

LA 52/2008 vp. Lakialoitteessa ehdotetaan, että kaikilta raskaan liikenteen ajoneuvoilta poistetaan käyttövoimaveron.

LA 55/2008 vp. Lakialoitteessa ehdotetaan, että ammattimaista liikennettä harjoittaville palautettaisiin hakemuksesta ammatti- tai yritystoimintaan kyseisellä toimialalla käytetystä kevyestä polttoöljystä suoritettua valmisteveroa 8,75 senttiä litralta. Samoin maa- ja metsätalou-

nessa käytettävien traktorien ja koneiden osalta on vastaava oikeus.

LA 102/2008 vp. Lakialoitteessa ehdotetaan, että dieselautojen käyttövoimamaksu alennetaan 10 prosentilla kaikissa ajoneuvoluokissa.

LA 116/2008 vp. Lakialoitteessa ehdotetaan, että yksinomaan sähkömoottorin avulla kulkevat autotyypit vapautetaan ajoneuvoverosta vuosina 2009—2012.

LA 19/2009 vp. Lakialoitteessa ehdotetaan, että vesistöön johdettavalle lämpöenergialle määrätäisiin vero vesistöön siirrettävän lämpöenergian määrän sekä hiilidioksidipäästöoikeuden päästökaupassa noteerattavan hinnan perusteella.

LA 76/2009 vp. Lakialoitteessa ehdotetaan muutettavaksi sähkön ja eräiden polttoaineiden valmisteverosta annetun lain (1260/1996) liitteenä olevaa verotaulukkoa siten, että teollisuuden sähköstä maksama veroluokan II vero on 0,05 snt/kWh.

LA 14/2010 vp. Lakialoitteessa ehdotetaan, että biokaasua, biometaanä tai sen muita jatkojalosteita, jotka on valmistettu Suomessa, ei veroteta lämmityksen tai liikenteen polttoaineina.

TPA 60/2009 vp. Toimenpidealoitteessa ehdotetaan, että hallitus ryhtyy toimenpiteisiin teollisuuden sähköveron poistamiseksi.

TPA 62/2009 vp. Toimenpidealoitteessa ehdotetaan, että hallitus ryhtyy toimenpiteisiin lainvalmistelun kiirehtimiseksi ja lakiesityksen tuomiseksi eduskuntaan muun kuin lauhdutusvoimasähkön tuotannossa syntyvän ansiotoman voiton verottamiseksi.

TPA 15/2010 vp. Toimenpidealoitteessa ehdotetaan, että hallitus ryhtyy toimenpiteisiin biokaasun pitämiseksi vapaana polttoaineverosta kotimaisen ja puhtaan energian käytön sekä alan teknologian ja tuotannon edistämiseksi.

TPA 73/2010 vp. Toimenpidealoitteessa ehdotetaan, että hallitus ryhtyy toimenpiteisiin työryhmän asettamiseksi, joka selvittää vuoden 2011 aikana, miten dieselpolttoaineen veronkorotuksen aiheuttamat lisäkustannukset voidaan kompensoida linja-autoliikenteelle.

TPA 80/2010 vp. Toimenpidealoitteessa ehdotetaan, että hallitus ryhtyy toimenpiteisiin biokaasukäyttöisten ajoneuvojen, traktoreiden ja muiden työkoneiden vapauttamiseksi käyttövoimaverosta.

TPA 84/2010 vp. Toimenpidealoitteessa ehdotetaan, että hallitus ryhtyy toimenpiteisiin korotukseen polttoöljyn laatuporrastusta 5 senttiin litralta, jolloin moottoripolttoöljyn valmistevero on 13,70 senttiä litralta, sekä oikeuttaakseen ammattimaista koneyritystä harjoittavat koneyritykset valmisteveron palautukseen maanviljelijöiden tavoin.

VALIOKUNNAN KANNANOTOT

Yleisperustelut

Valiokunta puoltaa esityksen hyväksymistä muutettuna.

Hallituksen esitys energiaverotusta koskevan lainsäädännön muuttamiseksi on kattava ja periaatteellisesti merkittävä kokonaisuudistus, jolla energian verotus muutetaan ympäristölähtökohtiin perustuvaksi, nykyistä neutraalimmaksi ja johdonmukaisemmaksi järjestelmäksi. Se on

hallitusohjelman tavoitteiden mukaisesti jatkoa ympäristöperusteiselle verotukselle, joka on osoittautunut auto- ja ajoneuvoverotuksen osalta jo kannustavaksi ja toivotuin tavoin ohjaavaksi.

Esitys sisältää kaksi eri lähtökohdista syntynyttä osiota, jotka on hyvä erottaa, kun ehdotuksen yksityiskohtia arvioidaan: ensinnä varsinaisen *verorakenteen muutos*, jonka johtoaikut-

sena on ollut ottaa ympäristötekijät huomioon mahdollisimman johdonmukaisesti eri polttoaineiden veroperusteissa. Toisaalta samanaikaisesti on ehdotettu *energiaverojen korotuksia*, joiden tarkoituksena on korvata työnantajan kansaneläkemaksun (*Kela-maksu*) poistosta aiheutuneita tulonmenetyksiä vuositasolla 750 milj. eurolla. Tätä koskeva päätös sekä päätös veronkorotusten ajoituksesta ja kohdennuksesta lämmitys- ja voimalaitospolttoaineisiin tehtiin yhtä aikaa Kela-maksun poiston kanssa alkuvuodesta 2009.

Esitys on merkittävä kummassakin suhteessa: uusi, polttoaineiden energiasisältöön (*energiasisältövero*) ja poltosta syntyvään hiilidioksidin ominaispäästöön (*hiilidioksidivero*) perustuva verorakenne kattaa sähköä, turvetta ja mäntyöljyä lukuun ottamatta kaikki fossiiliset ja bioperäiset polttoaineet ja saattaa ne siten rakenteellisesti yhdenmukaisen verotuksen piiriin. Malli sisältää lisäksi laatuportastukset liikennepolttoaineiden lähipäästöjen alentamiseksi ja uusien, rikittömän kevyen polttoöljyn käyttöön perustuvien energiatehokkaiden lämmitysteknologioiden käytön edistämiseksi.

Veromalli on näin rakenteensa ja kattavuutensa vuoksi varsin läpinäkyvä. Lisäksi se kannustaa valitsemaan ympäristön kannalta parhaita polttoaineita ennen muuta liikenteessä. Se tukee siten vaativaa tavoitetta vähentää kasvihuonekaasupäästöjä ei-päästökauppasektorilla 16 prosentilla vuodesta 2005 vuoteen 2020 mennessä. Energiaverotuksen ohjausvaikutus voidaan kohdentaa verorakenteen ansiosta lisäksi myös muutoin nykyistä paremmin eri polttoaineille, tuotantomuodoille ja toimialoille. Esitys tukee siten kauttaaltaan uusiutuvien energialähteiden käyttöä sekä kannustaa energiatehokkuuteen ja energian säästöön kansallisten ilmastotavoitteiden mukaisesti.

Esitys on merkittävä toisaalta myös fiskaalisesti. Ehdotettu veropohja on kattava ja rakenne joustava myös tulevaisuuden tarpeita ajatellen. Lämmityspolttoaineisiin ja sähköön kohdistuvien veronkorotusten tuoma lisäys verotuotoihin on vuositasolla nettomääräisesti noin 726 milj. euroa. Ero tavoitetasoon johtuu lähinnä

verorakenteen muutoksista, mm. yhdistetylle sähkön ja lämmön tuotannolle viime vaiheessa esitetystä hiilidioksidiveron puolituksesta sekä arvioitua tehokkaammaksi osoittautuneesta energiaintensiivisen teollisuuden veroleikkurista.

Ensi vuoden verotuottojen lisäys on edellä olevaa hieman pienempi. Tämä johtuu dieselöljyä koskevien muutosten voimaantulosta vasta vuoden 2012 alusta sekä maakaasun ja polttoturpeen vaiheittaisista korotuksista vuosina 2013 ja 2015.

Esityksen hyväksyttävyyden kannalta on merkityksellistä niin ikään se, että komissiossa on parhaillaan vireillä samankaltaisiin energiasisältö- ja hiilidioksidiverokomponentteihin perustuva energiaverodirektiivin uudistushanke. Sen tarkoituksena on tehostaa ympäristöohjausta ja sovittaa nykyistä paremmin yhteen päästökauppa ja energiaverotus kasvihuonekaasupäästöjen ohjauksena. Nyt ehdotetut muutokset ovat pääosin linjassa komission suunnitelmien kanssa. Ne auttaisivat siten sopeutumaan ennakoitusti EU-tasoihin, aikanaan todennäköisesti velvoittaviksi tuleviin määräyksiin.

Valiokunta pitää esitystä edellä olevista periaatteellisista syistä laadullisena edistysaskeleena ympäristöperusteisessa vero-ohjauksessa. Se perustuu laaja-alaiseen ja huolelliseen valmisteluun sekä sen taustalla olevaan tutkimustietoon. Mallissa on otettu lisäksi huomioon EU:n vero- ja ympäristölainsäädännön rajoitteet ja kriteerit, yhtenä keskeisistä uusiutuvan energian edistämisestä annettu ns. RES-direktiivi. Sen kriteerit täyttävät biopolttoaineet voivat saada hiilidioksidivähenemien perusteella olennaisia huojuksia hiilidioksidiveroon.

Malli on osoittautunut perusteiltaan kestäväksi myös valiokunnan asiantuntijakuulemisessa esitetystä kritiikistä huolimatta. Valiokunta ei näe siinä siten periaatteellisesti merkittäviä muutostarpeita. Koska eräät kysymykset ovat herättäneet paljon keskustelua, valiokunta käsittelee niitä seuraavassa erikseen. Valiokunta esittää lisäksi eräitä tarkennuksia 1., 2. ja 5. lakiehdotukseen. Muutosehdotuksia on perusteltu yksityiskohtaisissa perusteluissa.

Lausunnot

Talousvaliokunta, maa- ja metsätalousvaliokunta, liikenne- ja viestintävaliokunta ja ympäristövaliokunta ovat antaneet lausuntonsa esityksestä. Niissä pidetään ehdotettua verorakennetta yleisesti onnistuneena tai oikeasuuntaisena. Lausunnoissa on kiinnitetty kuitenkin huomiota useisiin eri yksityiskohtiin ja esityksen vaikutuksiin. Huomiot ovat pääosin samoja, joita valiokunnan omassa asiantuntijakuulemisessa on esitetty. Valtiovarainvaliokunta käsittelee niitä sen vuoksi tarpeellisilta osin seuraavassa.

Maakaasu ja yhdistetty sähkön ja lämmön tuotanto

Maakaasua on tarkoitus verottaa jatkossa lämmityspolttoaineisiin sovellettavien yleisten perusteiden mukaisesti. Myös verotusmenettely yhdenmukaistettaisiin muun valmisteverotuksen kanssa.

Maakaasun vero perustuisi siis energiasisältövero- ja hiilidioksidivero-osiin, ja verotaso määräytyisi suhteessa lähtökohtana olevan kevyen polttoöljyn verotasoon. Hiilidioksidiveron määrää laskettaisiin muiden lämmityspolttoaineiden lailla käyttämällä hiilidioksiditonnin arvona 30 euroa tonnilta. Arvo on nykyistä lisäveron perustetta korkeampi ja korkeampi kuin odotettavissa oleva päästökauppahinta hiilidioksiditonnille, mutta sen nimenomaisena tarkoituksena on tehostaa hiilidioksidiohjausta.

Ainoa poikkeus maakaasulle olisi se, että energiasisältöveron korotus toteutettaisiin asteittain kolmessa vaiheessa vuoteen 2015 mennessä.

Maakaasun veroaseman muutos on herättänyt epäilyä siitä, että maakaasun kilpailuasema suhteessa kivihiileen tai bioperäisiin polttoaineisiin heikkenee ratkaisevasti. Tämä saattaa vaikuttaa voimalaitosten käyttämän polttoaineen ajojärjestykseen tai sähkön ja lämmön yhteistuotantolaitoksissa (*CHP-laitos*) tuotetun kaukolämmön kilpailukykyyn ja laajemmin maakaasuverkoston ylläpitoon jatkossa. Myös ympäristövaliokunta on viitannut näihin tekijöihin ja pitänyt veronkorotuksen porrastusta välttämättömänä, jotta yritykset voivat sopeutua muutoksiin. Se on

todennut sinänsä, että uudistus on oikeasuuntainen mutta että pidempi siirtymäaika voisi myös olla perusteltu.

Valtiovarainvaliokunta pitää tärkeänä, että maakaasuun liittyvät myönteiset ympäristövaikutukset voidaan turvata myös jatkossa. Maakaasu on tunnetusti tehokas energiamuoto yhdistetyssä sähkön ja lämmön tuotannossa ja erityisen tärkeä pääkaupunkiseudun ja eräiden muiden suurien kaupunkialueiden kaukolämmön tuotannolle. Sen infrastruktuuri on toimiva ja tehokas myös logistisesti. Maakaasusta ei aiheudu myöskään lähipäästöjä.

Maakaasun tukeminen muista lämmityspolttoaineista poiketen edellyttää kuitenkin kestäviä ympäristö- ja taloudellisia perusteita. Sellaisia ei voida esittää valiokunnan saaman selvityksen perusteella, kun otetaan huomioon esityksen kaikkinaiset vaikutukset.

Lämmityspolttoaineiden veronkorotus nostaa kaukolämmön hintaa arviolta 10–15 prosenttia. Tämä johtuu osin siitä, että maakaasun vero on nykyään vain puolet sille laskennallisesti kuuluvasta verosta. Uudistus nostaa samanaikaisesti kuitenkin myös öljy- ja sähkölämmityksen kustannuksia saman verran kuin kaukolämmön, joten näiden lämmitysmuotojen kohtelun välillä ei ole suuria eroja.

Hallituksen esityksessä on todettu toisaalta, että lämmityspolttoaineiden veronkorotus on niin suuri, että sillä voi olla myös negatiivisia ympäristövaikutuksia ilman ehdotettuja korjaamistoimenpiteitä. Merkittävin haitta olisi päästökaupan piirissä olevissa CHP-laitoksissa tuotetun kaukolämmön kilpailukykyyn heikkeneminen verrattuna päästökaupan ulkopuoliseen kiinteistökohtaiseen lämmitykseen, erityisesti maalämpöpumppuihin. Maalämpöpumppujen käytön edistäminen on sinänsä hyödyllistä, jos sillä korvataan esimerkiksi fossiilista öljyä. Tämä on ollut eräänä perusteluna hallituksen kaavailemille lämpöpumppujen edistämistoimille.

Hallituksen esitys lähtee siitä, että CHP-tuotannon nykyiset veroedut säilytetään myös jatkossa. Lisäksi näissä laitoksissa lämmöntuotantoon käytettävien polttoaineiden hiilidioksidivero puolitettaisiin. Nämä molemmat ratkaisut

tukevat CHP-tuotannon kilpailuasemaa. Koska CHP-tuotannosta valtaosa kuuluu päästökaupan piiriin, puolitus vähentäisi myös verotuksen ja päästökaupan päällekkäistä ohjausta ja lieventäisi energiaverojen kertakorotuksesta aiheutuvia vaikutuksia päästökauppasektorille.

Valtiovarainministeriö on arvioinut kaikkiaan, ettei esitys muuta juurikaan kivihiilen ja maakaasun välistä kilpailutilannetta CHP-tuotannossa. Maakaasun veron nousu muiden fossiilisten polttoaineiden kanssa yhdenmukaiselle tasolle lisää maakaasua käyttävien CHP-laitosten polttoainekustannuksia vain alle 1 euron/MWh enemmän kuin kivihiiilellä. Sen jälkeenkin maakaasun kokonaiskäytön verot ovat CHP-laitoksessa noin 2,5 euroa/MWh pienemmät kuin kivihiiilen. Lisäksi maakaasun ehdotettu verojen porrastus saa aikaan sen, että kivihiiilen veron nousu on suurempi kuin maakaasun veron nousu neljän vuoden ajan ja etenkin vuosina 2011–2012. Maakaasun kannattavuutta parantaa lisäksi koko ajan päästöoikeuden hinta (oletama 20 euroa/CO₂-tonni), joka lisää hiilen kustannuksia lähes 3 euroa/MWh enemmän kuin maakaasun.

Verotuksella ei voida vaikuttaa myöskään maakaasun ja kivihiiilen verottomiin hintoihin ja niiden muutoksiin. Maakaasun verottoman hinnan vaihtelut ovat olleet viimeisen kolmen vuoden aikana suurempia kuin nyt esitetty veronkorotus. Kivihiihi säilyy myös jatkossa hinnaltaan edullisimpana polttoaineena, vaikka sen vero on myös muutoksen jälkeen korkein. Vero on siten vain yksi ja muut kustannus- ja hintatekijät huomioon ottaen suhteellisen vähäinen muuttuja, joka vaikuttaa kaasu- ja kivihiihi-voimaloiden ajojärjestykseen.

Kokonaisuutena arvioiden ja pitkän aikavälin tarkastelussa ehdotetusta veromuutoksesta aiheutuvat muutokset voimalaitosten ajojärjestykseen ja siten päästöihin ovat vähäisiä. Verotuksen nousu ei siis selitä lausunnoissa esitettyä ajojärjestyksen muutosta. Tätä päätelmää tukee myös VTT:n lämmityspolttoaineselvitys.

Asian arvioinnissa voidaan ottaa huomioon myös päästöjen vähentämistoimenpiteiden kustannustehokkuus. Ministeriö on laskenut, että maakaasun veronkorotuksen siirtymäjärjestely

merkitsee neljän vuoden aikana yhteensä noin 210 miljoonan euron verotukea maakaasulle ja vastaavan suuruista tulonmenetystä valtiolle. Tukitoimenpiteellä saavutettavan päästöjen vähenemän hinnaksi tulee lähes 40 euroa/CO₂-tonni olettaen, että ilman verotukea maakaasu korvautuisi kokonaan kivihiiilellä.

Valiokunta katsoo saamansa selvityksen perusteella, ettei ehdotettua maakaasun verotusta ole syytä muuttaa. Myös talousvaliokunta on pitänyt sitä ehdotetussa muodossa kohtuullisena.

Se vastaa ympäristöperusteisen verouudistuksen tarkoitusta verottaa kaikkia polttoaineita yhdenmukaisesti ja objektiivisesti energiasisällön ja hiilidioksidipäästöjen perusteella. Myöskään muut asian käsittelyssä saadut tiedot eivät tue tarvetta suosia erityisjärjestelyllä maakaasua. Näköpiirissä on lisäksi myös se, että maakaasun hintapaineet ovat helpottumassa liuskekaasun kaupallisen käytön alettua Yhdysvalloissa. Siirtymäkauden järjestelyt antavat toimijoille kohtuullisesti aikaa sopeutua ja reagoida veronkorotukseen. Huomattavaa on myös, että päätös maakaasun veromuutoksista on ollut tiedossa jo lähes kaksi vuotta.

Koska muutos nykyiseen on merkittävä, sen vaikutuksia eri energialähteiden käyttöön ja päästöihin on tarpeen seurata huolellisesti, kuten esityksessä on myös todettu.

Polttoturve

Polttoturve on tarkoitus saattaa muutaman verovapaan vuoden jälkeen jälleen verollisten polttoaineiden piiriin. Ehdotettu verotaso olisi neljän vuoden vaiheittaisen siirtymäajan jälkeen 3,9 euroa/MWh. Tämä vastaa vain vajaata viidenestä turpeen energia- ja hiilisisällön perusteella lasketusta todellisesta verotasosta 19 eurosta/MWh. Turpeen verotus ei siis perustuisi ympäristömallin mukaisesti energiasisältöön ja hiilidioksidipäästöihin, vaan turpeesta kannettaisiin sähkön ja mäntyöljyn tavoin fiskaalista energiaveroa.

Menettely on mahdollinen, koska turve ei kuulu energiaverodirektiivin piiriin, kuten eivät myöskään puu tai puuperäiset polttoaineet. Siihen ei sovelleta myöskään ns. korvaavuusperiaatetta. Turpeen verotus on jätetty näin kun-

kin jäsenvaltion omaan harkintaan, mutta siinä täytyy ottaa huomioon mm. EU:n verosyrjintäkieltoa ja valtiontukia koskevat määräykset.

Polttoturpeen matalalle energiaverolle on kaksi keskeistä perustetta; täysi vero nostaisi ensinnäkin kuitupuun hintaa ja ohjaisi puuta energiakäyttöön paperin valmistuksen sijasta. Toisaalta turvetta käytetään polttoteknisistä syistä seospolttoaineena erityisesti puuta käyttävissä ja ilmastotavoitteiden kannalta suotuisissa voimalaitoksissa. Täysi vero tekisi turpeesta kilpailukyvyttömän myös kivihiileen nähden.

Valiokunnan asiantuntijakuulemisessa on arvioitu, että turpeen vero ohjaa kaikesta huolimatta puuta polttoon. — Toisaalta, lievää verotaso on kritisoitu ympäristösyistä, koska turve on kasvihuonekaasupäästöiltään fossiilisiin polttoaineisiin rinnastettava polttoaine. Molemmat näkökohdat on tuotu esille myös ympäristövaliokunnan lausunnossa. Ympäristövaliokunta pitää verollisuutta sinänsä periaatteessa merkittävänä ja perusteltuna ratkaisuna. Turpeen verotusta tulee kuitenkin kehittää jatkossa ympäristömallin mukaiseksi.

Valtiovarainvaliokunta katsoo, että esitys on hyvin punnittu ja tasapainoinen edellä oleviin vastakkaisiin intresseihin nähden. Polttoturpeen käyttö tukee lisäksi Suomen huoltovarmuutta ja energiaomavaraisuutta.

Arvioinnissa on syytä ottaa huomioon, että niin polttoturpeen kuin muiden fossiilisten polttoaineiden hiilidioksidipäästöjä rajoitetaan tehokkaasti päästökaupalla. Turpeesta käytetään 80 prosenttia yhdistetyssä tuotannossa, joka on pääosin päästökaupan piirissä. Se rajoittaa osaltaan turpeen käyttöä muutoin taloudellisesti taroituksenmukaisiin määriin. Päästöoikeuden hinta 20 euroa tonnilta vastaa turpeelle 7,6 euron lisäkustannusta megawattituntia kohden. Päästöoikeuden hinta 30 euroa tonnilta vastaa puolestaan 11,4 euron suuruista lisäkustannusta eli turpeen hinnan nousua yli kaksinkertaiseksi. Tämä parantaa mm. metsähakkeen kilpailukykyä turpeeseen verrattuna.

Hallitus on päättänyt lisäksi metsähakkeen käytön ja tuotannon tukemisesta. Sillä on pääosin vastaava vaikutus kuin polttoturpeen vero-

tuksella, mutta metsähakkeen tuet ovat tarkemmin kohdennettavissa. Turpeen verotaso määrittäessä on otettava huomioon myös nämä tukitoimet, jottei yhteisvaikutus muodostu haitalliseksi teollisuuden puunhuollolle ja uusiutuvan energian lisäämistavoitteille. Polttoturpeen matalalla verolla tehostettaisiin siis kokonaisuutena verotuksen ympäristöohjaavuutta nykytilanteeseen verrattuna.

Polttoturpeen korkea verotus voisi myös vähentää investointeja kotimaisia polttoaineita käyttäviin laitoksiin (yhdistetty tuotanto, liikenteen biopolttoaineiden ja muiden polttoainelajosteiden tuotanto).

Verotason korotus vaiheittain kahden vuoden jaksoissa antaa mahdollisuuden seurata veron vaikutuksia ja aikaa toimijoiden sopeutumiselle. Verotaso asetettaessa on otettu huomioon myös EU-oikeudelliset näkökohdat.

Energiaveroleikkuri

Esityksessä ei ole puututtu energiaintensiivisen teollisuuden veronpalautukseen. Palautus edellyttää siten nykyiseen tapaan mm., että sähköstä tai muista palautukseen oikeuttavista polttoaineista maksetut valmisteverot ovat tilikauden aikana enemmän kuin 3,7 prosenttia yrityksen jalostusarvosta. Palautuksen määrä on 85 prosenttia ylimenevästä määrästä, kuitenkin vain omavastuuosuuden 50 000 euroa ylittävältä osin.

Valmistelun yhteydessä on selvitelty energiaveronpalautuksen (*energiaveroleikkuri*) toivuutta valtiovarainministeriön, työ- ja elinkeinoministeriön, Tullin ja elinkeinoelämän edustajista koostuneessa epävirallisessa työryhmässä. Leikkuri osoittautui luultua tehokkaammaksi. Se leikkaa myös nyt ehdotetuista korotuksista kaksi kolmannesta, yhteensä noin 116 milj. euroa.

Kela-maksujen palautus ja energiaverojen korotukset vastaavat kutakuinkin määrällisesti toisiaan; erotus on noin 4,5 milj. euroa tappiollinen valtiolle. Vastaavuus osoittautui hyväksi myös erillisillä toimialoilla, kuten massan, paperin ja paperituotteiden valmistuksessa (-8 milj. eu-

roa), metallien jalostuksessa (+16 milj. euroa) sekä kemianteollisuudessa (-3,5 milj. euroa).

Asian käsittelyssä on ilmennyt kuitenkin, että kahden toisiinsa nähden täysin eriperusteisen suorituksen vastaavuus ei osu aina yksittäisessä yrityksessä kohdalleen riittävän tarkasti. Tämä on tuotu hyvin esille myös talousvaliokunnan lausunnossa. Talousvaliokunta on esittänyt, että valtiovarainvaliokunta etsisi keinoja, joilla voitaisiin kompensoida yksittäisille yrityksille energiaverojen korotuksista muutoin aiheutuvat kohtuuttoman raskaat kustannukset. Valiokunta on esittänyt myös muita tapoja kehittää energianveron palautusjärjestelmää.

Valtiovarainministeriö on huomauttanut puolestaan, etteivät kaikki kuulemisessa esitetyt vertailut ole edustavia. Olennaista on myös kiinnittää huomiota sähkön kokonaishintaan, ei siis vain sähköveron määrään. Veronkorotuksen jälkeenkin sähkön kokonaishinta on Euroopan edullisimpia niin kotitalouksille kuin teollisuudelle. Ministeriön näkemys perustuu mm. metsätalouden kilpailukykyä koskevaan selvitykseen vuodelta 2009¹.

Valiokunta puoltaa esityksen perusratkaisua ja katsoo, ettei energiaveroleikkuria ole syytä muuttaa tässä yhteydessä. Kanta perustuu edellä oleviin yleisiin näkökohtiin energiaveroleikkurien tehokkuudesta. Verotus on myös aina yleinen ja summaarinen toimenpide, joka kohtelee lähtökohtaisesti samalla tavoin kaikkia saman toimialan yrityksiä. Lisäksi yritykset voivat vaikuttaa omilla ratkaisullaan, kuten yhtiöraenteella, verorasitukseen samankin toimialan sisällä. Tämä on todettu myös energiaveroleikkurista.

Esitystä puoltaa lisäksi myös energiaverouudistuksen yleinen tavoite kannustaa energiatehokkuuteen ja energian säästöön. Myöskään tästä syystä veroleikkuria ei pidä kehittää tavalla, joka eliminoida täysimääräisesti veron ohjausvaikutuksen.

¹ TEM, Metsä- ja puutuoteteollisuuden kotimaisen tuotannon kilpailukyky ja metsätalouden kilpailukyky 2009.

Valiokunta kiinnittää huomiota lopuksi siihen, että nyt esitetyistä energiaverojen korotuksista siirtyy kotitalouksien maksettavaksi noin 335 milj. euroa. Loppu, noin 400 milj. euroa, kohdistuu elinkeinoelämään. Jos energiaveroleikkuria kehitetään niin, että se kasvattaa elinkeinoelämän saamaa veronpalautusta, siirtyy yhä suurempi osa alun perin Kela-maksun poistosta syntyneestä valtion rahoitustarpeesta kotitalouksien maksettavaksi. Tämän vuoksi energiaintensiivisen teollisuuden toimintaedellytyksiä tulee kehittää muilla keinoin, esim. panostamalla uuden teknologian markkinoille saattamiseen.

Maatalous

Kela-maksujen poiston yhteydessä tehtyjen päätösten yksi oletama oli se, että maatalouden energiaverorasitus pysyisi ennallaan. Esityksessä ehdotetaan sen vuoksi, että maataloudessa käytettyjen energiatuotteiden valmisteveron palautuksia korotetaan nykyisestä veronkorotusten kompensoimiseksi. Korotettua palautusta maksettaisiin energiatuotteista, jotka on käytetty maataloudessa lain voimaantulon jälkeen. Tämän edellytyksenä on komission myönteinen valtioneuvoston päätös.

Esityksessä on todettu toisaalta, että maatalouden ja kasvihuoneviljelyn verorasitus kasvaa veronpalautuksia koskevista korotuksista huolimatta noin kuusi milj. euroa. Tämä johtuu pääosin sähkön ja maakaasun veronkorotuksista. Kustannusten muutosten arvioidaan olevan suurimmat näitä energialähteitä käyttävissä yrityksissä ja erityisesti joissakin kasvihuone-
tuotannon yksittäisissä yrityksissä.

Myös maa- ja metsätalousvaliokunta on kiinnittänyt huomiota verorasituksen kasvuun. Se on esittänyt ratkaisuksi energiaintensiivisen teollisuuden veronpalautusjärjestelmän kaltaisen keinon käyttöönottoa myös maataloudessa. Palautuksen alarajaksi tulisi kuitenkin asettaa 5 000 euroa, jotta korkea alaraja ei sulkisi pois alan tyypillisiä energiavaltaisia kasvihuoneyrityksiä.

Valtiovarainministeriö on todennut, että maatalouden energiaveron palautuksen lähtökohtana on ollut sähkön veroluokka II vuoden 2011

tasolla. Sen alle ei ole ollut tarkoitus siis mennä. Perusteena on mm. se, että sähkö voidaan toimittaa silloin suoraan alennetulla verokannalla käyttäjille. Alennettu verokanta ja verorasitus olisivat myös samat kuin teollisuudella. Ministeriön mukaan rakenne on tarkoituksenmukaista säilyttää, vaikka se merkitsee jossain määrin kasvanutta energiaverorasitusta.

Valiokunta puoltaa hallituksen esitystä myös tältä osin. Kompensoimatta jäävät korotukset ovat kuitenkin maltillisia muuhun elinkeinotoimintaan verrattuna. Lisäksi on huomattava, että maatalous on päästökaupan ulkopuolinen sektori, jonka päästöjen vähentämiseen energia-verotusta muutoin käytetään.

Valiokunta ehdottaa kuitenkin palautuksia täydennettäväksi verolliseksi muuttuvan biopolttoöljyn osalta. Tätä ehdotusta on perusteltu erikseen yksityiskohtaisissa perusteluissa.

Käyttövoimavero

Esitykseen sisältyvistä yksityiskohdista kenties eniten keskustelua herättänyt kysymys koskee sähkö- ja kaasukäyttöisten henkilöautojen käyttövoimaveroa. Esitys laskisi sähköauton käyttövoimaveroa olennaisesti nykyisestä mutta merkitsisi samalla myös sitä, että kaasuautojen käyttövoimaverovapaudesta luovuttaisiin. Verotus määräytyisi veromallin periaatteiden mukaan objektiivisin perustein myös näitä käyttövoimia käyttäville autoille. Muutokset tulisivat tältä osin voimaan viiveellä todennäköisesti vuoden 2013 alusta.

Henkilöautojen käyttövoimaveron ylipyöräilytarpeen sen vuoksi, että kaasujen ja sähkön energiaverot jäävät dieselöljyn lailla laskennallista veroa alemmiksi. Käyttövoimaveron käyttäisiin siten tasapainoverona, ja kaasun ja sähkön liikennekäytön verotus henkilöautoissa muodostuisi energiaveron ja käyttövoimaveron yhdistelmänä. Käyttövoimaverona kannettaisiin tällöin liikennekäytölle lasketun, ympäristöperusteisen verotuksen laskennallisen tavoite-tason ja tosiasiallisen veron erotus.

Henkilöautojen käyttövoimaveron porrastettaisiin lisäksi eri käyttövoimatekniikoille objektiivisen laskentamallin mukaisesti. Diesel-, sähkö-

ja kaasuhenkilöautoilla olisi yksilölliset käyttövoimaverotasonsa, jotka määräytyisivät siis näiden polttoaineiden ominaisuuksien perusteella. Huomioon otettaisiin lisäksi eri ajoneuvotyyppien erilaiset ajosuoritteet kyseisillä käyttövoimilla, täyssähköautoilla ja kaasuautoilla 10 000 kilometriä vuodessa ja ladattavalla hybridiautolla 5 000 kilometriä vuodessa.

Lopputuloma olisi se, että sähköautojen käyttövoimaveron olisi pienelle täyssähköautolle noin 80 euroa vuodessa ja hieman isommalle ladattavalle bensiinikäyttöiselle hybridille noin 40 euroa vuodessa. Sähköautot saavat merkittävää veroetua myös auto- ja ajoneuvoveron perusverossa. Täyssähköauton autovero olisi minimitasoinen 12,2 prosenttia ja ajoneuvoveron perusosa noin 20 euroa vuodessa.

Tavanomaisen kaasukäyttöisen henkilöauton käyttövoimaveron olisi noin 250 euroa vuodessa. Kaasukäyttöiset autot saisivat lisäksi etua maakaasun muita liikennepolttoaineita alemmasta verotasosta. Se olisi siirtymäkauden jälkeenkin edelleen selvästi perinteisten nestemäisten liikennepolttoaineiden verotasoa matalampi eli noin 20 prosenttia bensiinin ja noin 30 prosenttia dieselin verotasosta. Siirtymäaikana kaasun etu on vieläkin suurempi. Lisäksi biokaasu säilyisi nykyiseen tapaan edelleen verottomana.

Lausuntovaliokunnat ja erät asiantuntijat ovat esittäneet mahdollisuutta vapauttaa sähkö- ja kaasuautoja määrääjäksi käyttövoimaverosta. Tämä olisi ennen muuta signaali ja kannustin sähköautojen ja biokaasuautojen valmistuksen ja käytön edistämiseksi.

Valiokunta ei pidä erityishuojennusta tarpeellisenä eikä perusteltuna. Keskeinen peruste on se, että veromalli itsessään tukee näitä käyttövoimia käyttäviä ajoneuvoja. Niiden verotus on edellä todetuin tavoin vastaisuudessa huomattavasti alempaa kuin bensiini- tai dieselikäyttöisten henkilöautojen. Lisäksi koko liikennepolttoaineiden verouudistuksen keskeinen lähtökohta on ympäristömallin mukainen verotus joko polttoaineverotuksella ja silloin, kun se ei ole mahdollista, polttoaine- ja käyttövoimaveron yhdistelmällä. Komission kanssa käydyissä keskusteluissa on korostunut lisäksi myös se, että vero-

mallia tulee soveltaa johdonmukaisesti kaikkien polttoaineiden ja tekniikoiden osalta.

Verorakenteen eheys on tärkeä myös tulevaisuuden fiskaalisista syistä; vaikka sähkö- ja kaasuautojen käyttövoimaveron kertymä ei ole juuri nyt suuri, erityisesti sähköautojen käyttö tulee lisääntymään. Toisaalta ajoneuvo- ja polttoaineverotuksen aikaansaama ympäristöohjaus alentaa ajan myötä väistämättä verotuloja. Tarve veropohjan tukemiseen kasvaa. Siitä syystä on tärkeää, että verorakenne pidetään alusta asti mahdollisimman eheänä.

Maakaasuautojen huojennusta eivät tue myöskään ympäristönäkökohdat; maakaasun käyttö ei tuo henkilöautokalustossa ratkaisevia päästövähennyksiä, koska uusimpien bensiinautojen ja hiukkassuodattimella varustettujen dieselhenkilöautojen lähipäästöt ovat varsin vähäisiä. Lisäksi maakaasuauton hiilidioksidipäästöt ovat samaa tasoa kuin vastaavankokoisen dieselauton. Käyttövoimaveroa ei voida kohdistaa myöskään erikseen maakaasua tai biokaasua käyttäville ajoneuvoille, koska kyseessä on kemiallisesti sama polttoaine eli metaani.

Maakaasukäyttöisten henkilöautojen suurin merkitys on siinä, että ne mahdollistavat myös biokaasun käytön. Ongelmana kuitenkin on, ettei biokaasua saada liikennekäyttöön. Tämä ei johdu verojärjestelmästä, vaan mm. siitä, että biokaasun käyttöä edistetään sähkön ja lämmön tuotannossa. — Kaasukäyttöiset autot ovat siinänsä saavuttaneet kaupallisen kehitysasteen.

Valiokunta ei puolla myöskään muutaman vuoden pituista määräaikaista verovapautta. Kuten edellä on todettu, lataussähköä ja kaasua käyttävien ajoneuvojen käyttövoimaveron muutokset tulevat voimaan vasta myöhemmin asetuksella säädettävänä ajankohtana. Tähän voimennä pari vuotta, jos yksilölliset käyttövoimaverotasot saadaan käyttöön viimeistään vuoden 2013 alusta, kuten tarkoitus on. Lopullinen aikataulu riippuu *Trafín* verotusjärjestelmään tehtävien muutosten aikataulusta.

Valtiovarainministeriö on todennut lisäksi lausunnossaan, että käyttövoimakohdaiset verotasot on perusteltua toteuttaa hallinnollisista ja viestinnällisistä syistä samanaikaisesti. Kaasu-

autojen käyttövoimaveron lykkäys merkitsisi siten lykkäystä sähköautojen käyttövoimaveron alennukselle.

Kuljetusala

Esityksen yksi keskeinen lähtökohta on ollut toteuttaa liikennepolttoaineita koskeva rakenneuudistus tuottoneutraalisti. Lähtökohtana on ollut bensiinin nykyinen verotaso, jota on käytetty veromallin laskennan lähtökohtana. Hiilidioksiditonin arvoksi on otettu 50 euroa tonnilta hiilijauhauksen tehostamiseksi. Polttoaineiden nykyinen lisävero on laskettu hiilidioksidin arvolla 20 euroa tonnilta.

Liikennepolttoaineissa on siis käytetty korkeampaa hiilidioksiditonin arvoa kuin lämmityspolttoaineissa. Tätä on pidetty kuitenkin perusteltuna mm. siitä syystä, että liikenne on päästökaupan ulkopuolella toisin kuin pääosa lämmöntuotannosta.

Dieselöljyn verotasoa on jouduttu sopeuttamaan alaspäin muutoin laskennallisesti määräytyvästä verotasosta. Tämä on tehty nimenomaan kuljetusalan toimintaedellytysten turvaamiseksi. Sen seurauksena on tarpeen käyttää henkilöautojen verotuksessa käyttövoimaveroa tasapainoverona edellä todetuin tavoin.

Kuorma-autot. Kuljetusalan käyttövoimaveron ei ole samalla lailla tasapainovero, vaan se perustuu EU-tason määräyksiin raskaan liikenteen vuotuisten verojen vähimmäismäärästä.

Koska veromalli aiheuttaa dieselöljyn hintaan kahdeksan sentin korotuksen litraa kohden, kuljetusalan kustannusten nousua on pyritty vähentämään käyttövoimaveron alentamalla. Kuorma-autojen käyttövoimaveron alennus on noin 40 prosenttia. Uusi taso vastaa käytännössä mahdollisimman tarkasti komission ehdottamaa uutta vähimmäisverotasoa. Koska eräiden kuorma-autojen verotaso on jo nyt lähellä EU-minimiä, alennusta ei ole voitu toteuttaa yhtä suurena kaikilta osin. Tämä vaikuttaa erityisesti kaksiakselisten puoli- tai täysperävaunua käyttävien kuorma-autojen verotukseen.

Asiantuntijakuulemisissa on kiinnitetty huomiota alan kustannusrasituksen kasvuun. Käyt-

tövoimaveron muutos alentaa kuorma-auton kustannuksia 100—1 000 euroa vuodessa. Dieselläjyn hinnankorotuksista aiheutuu kuitenkin kuorma-auton koon perusteella 2 000—5 000 euron vuotuinen lisäkustannus. Kustannusten kasvuun on kiinnitetty huomiota myös liikenne- ja viestintävaliokunnan lausunnossa. Konkreettista ehdotusta asian ratkaisemiseksi ei ole kuitenkaan esitetty.

Dieselöljyn veronkorotus lisää alennuksesta huolimatta kuljetusalan kustannuksia kuvatuin tavoin. Nettomuutos on ministeriön laskelmien mukaan noin 45 milj. euroa. Tässä on otettu huomioon käyttövoimaveron alennuksen lisäksi alan saama hyöty Kela-maksun poistosta, noin 30 milj. euroa.

Valiokunta katsoo, että esitys on hyväksyttävissä myös tältä osin: jäljelle jäävä kustannusrasite vastaa autoa kohden laskettuna keskimäärin alle prosenttia kuorma-auton vuosikustannuksista. Se siirtyy kuitenkin välillisenä verona ajan myötä palvelun hintoihin eikä jää alan lopulliseksi rasitteeksi.

Linja-autot. Dieselöljyn veronkorotus lisää linja-autoliikenteen kustannuksia noin 10 miljoonalla eurolla. Koska linja-autot ovat jo käyttövoimaverosta vapaat, käytössä ei ole veroa, jonka avulla korotus voitaisiin kompensoida. Linja-autoliikenteen vapautus arvonlisäverosta ei sekään ole mahdollinen EU-minimiverovaatimusten vuoksi.

Alan edustajat ovat esittäneet, että uudistuksen yhteydessä luodaan malli, jolla veronkorotusten vaikutukset kompensoidaan alalle. Ajatusta ovat tukeneet myös liikenne- ja viestintäministeriö sekä liikenne- ja viestintävaliokunta. Ympäristövaliokunta on edellyttänyt, että veronkorotusten vaikutuksia tulee seurata myös julkisen liikenteen toimintaedellytysten turvaamiseksi. Kaikki ovat sinänsä pitäneet ympäristöperusteista veromallia perusteltuna ja liikenteen päästöjä oikealla tavalla ohjaavana.

Valiokunta toteaa, että verotuksen keinot linja-autoliikenteen aseman parantamiseksi on jo käytännössä käytetty. Erillinen palautusjärjestelmä ei sekään ole hallinnollisista ja valvon-

nallisista syistä tarkoituksenmukainen. Keinoja alan kannattavuuden ja joukkoliikenteen tukemiseksi myös muutoin on siis haettava muualta. Kysymys on niin laaja ja merkittävä, että se on syytä ottaa esille omana kokonaisuutenaan seuraavissa hallitusneuvotteluissa.

Asian arvioinnissa on syytä muistaa toisaalta se, että maakaasu säilyy liikennepolttoaineena edelleen selvästi dieselöljyä lievemmin verotettuna. Kaasubussien valintaa tukee osaltaan myös se, että kaasubussien päästöt ovat merkittävästi pienemmät kuin dieselbusseilla. Ero on niin suuri, että esimerkiksi Helsingin Seudun Liikenteen bussiliikennettä koskevissa kilpailutusperiaatteissa kaasubussi saa etua uusimpiinkin dieselbusseihin verrattuna.

Raskaan maakaasukaluston ongelmana on kuitenkin sen dieselkalustoa korkeampi energiankulutus ja korkeampi hankintahinta sekä maakaasun korkea hinta. Kehitteillä on kuitenkin uusia energiatehokkaampia raskaan kaluston moottoreita.

Valtiovarainministeriö on arvioinut diesel- ja maakaasubussien kustannusten eroa, kun vuosittainen ajosuorite on 70 000 km. Yhteenlaskettu pääoma-, polttoaine- ja huoltokustannus on silloin 65 000—75 000 euroa vuodessa (ALV 0 %). Veromuutos lisää dieselbussin vuosikustannuksia noin 2 600 eurolla (0,04 eurolla/km) ja maakaasubussin kustannuksia noin 5 000 eurolla (0,07 eurolla/km). Muutoksen jälkeenkin maakaasubussin polttoainekustannus on dieselbussia pienempi. Ero ei riitä kompensoimaan maakaasubussin korkeampia pääoma- ja huoltokustannuksia eikä maakaasun muusta kuin verotuksesta johtuvaa korkeaa hintaa.

Taksit. Kustannustennousu heijastuu myös taksiliikenteeseen taksien korkean ajosuoritteen vuoksi. Polttoaineen kulutus ja autojen paino ovat myös keskimääräistä suurempia. Ala on esittänyt, että siltä joko poistettaisiin kokonaan käyttövoimavero tai määrättäisiin taso itsenäisesti. Alan kustannukset nousisivat muutoin yli neljä milj. euroa vuositasona.

Valiokunta puoltaa hallituksen esityksen mukaista ratkaisua myös tältä osin. Kysymys on jär-

jestelmän eheydestä, jota on edellä tuettu myös muiden toimialojen vaatimuksista huolimatta. Markkinoilla on lisäksi kaasukäyttöisiä takseja ja bensiinihybridejä, jotka hyötyvät myös polttoainekustannuksissa. Kannustavaa ympäristöohjausta on siten mahdollista edistää myös taksiilienteessä.

Vaikutukset

Edellä on sivuttu jo esityksen taloudellisia vaikutuksia elinkeinoelämälle ja eri toimialoille sekä kustannusrasitteen jakoa elinkeinoelämän ja kotitalouksien kesken.

Korotukset heijastuvat kotitalouksiin merkittävimmin asumiskustannusten nousuna. Esityksessä on arvioitu, että asumiskustannukset kasvavat öljy- tai sähkölämmitteisessä pientalossa noin 250 euroa vuodessa ja kaukolämmitteisessä pientalossa 174—259 euroa vuodessa. Kaukolämmitteisen kerrostalon kustannusten nousu vaihtelee niin ikään lämmitystavan mukaan. Se on esim. 75 neliömetrin asunnossa asuvalle 72—99 euroa vuodessa.

Ympäristöveroihin liittyy kuitenkin aina se periaatteellinen puoli, että kuluttaja voi yleensä vaikuttaa ainakin jonkin verran omilla toimillaan veron määrään. Tehokas ympäristöohjaus on myös muutoin perusteltu, jotta ilmastotavoitteet voitaisiin saavuttaa. Valiokunta katsoo näillä perusteilla, että esitys on hyväksyttävissä myös kotitalouksiin nähden. Asianmukaisella ja aktiivisella tiedotuksella on syytä kuitenkin esittää tapoja pienentää asumis- ja muita energia-kuluja. Tältä osin kansallisessa energia- ja ilmastostrategiassa on luotu hyvä pohja toimin-tatavoista.

Seuranta

Esityksen mukanaan tuomat taloudelliset muutokset ovat monessa suhteessa merkittäviä, kuten edellä on jo todettu. Kysymys on myös mittavien infrastruktuuriratkaisujen kannattavuudesta ja elinkeinoelämän kansainvälisestä kilpailukyvyistä. Vastavuoroisesti odotukset hiilidioksidivähennyksistä ovat olleet koko uudistuksen perusta. Ohjauskeinon tehokkuutta on syytä arvioida myös sen perusteella.

Valiokunta pitää tärkeänä, että vastuuministeriöt seuraavat esityksen vaikutuksia ja esittävät niistä arvionsa ennen uusien veronkorotusportaiden voimaantuloa. Seuranta tulee jatkaa myös sen jälkeen esityksen laaja-alaisuuden vuoksi ja samanaikaisten muiden ohjausmekanismien yhteisvaikutuksen selvittämiseksi.

Seurannassa tulee kiinnittää huomiota esityksen yleisiin ympäristövaikutuksiin ja lisäksi erityisesti esityksen vaikutuksiin lämpövoimalaitosten käyttämän polttoaineen ajorajestykseen ja metsäteollisuuden kuitupuun saantiin. Valiokunta pitää lisäksi tärkeänä seurata ja arvioida myös uudistuksen vaikutuksia joukkoliikenteen kilpailukykyyn. Arvioinnissa tulisi selvittää myös mahdollisuus luoda uudenlainen palautusjärjestelmä kotimaisten kasvihuoneyrittäjien kilpailuedellytysten turvaamiseksi.

Eduskunta-aloitteet

Valiokunta ehdottaa, että eduskunta-aloitteet hylätään.

Yksityiskohtaiset perustelut

1.lakiehdotus

4 §. Pykälässä säädetään polttoaineista suoritettavasta valmisteverosta ja huoltovarmuusmaksusta lain liitteenä olevan verotaulukon mukaisesti. Verotaulukossa määritellään omat verotonsa eräille keskeisille polttonesteille.

Valiokunta esittää, että pykälään lisätään uusi 5 momentti, jossa määritellään vähimmäisverotaso myös kulutukseen luovutettavalle moottoribensiiniä tai dieselöljyä vastaavalle polttoaineelle tai polttoaineseokselle. Veron kokonaismäärä olisi moottoribensiiniä vastaavalle tuotteelle vähintään 35,9 senttiä litralta ja dieselöljyä vastaavalle tuotteelle 33,0 senttiä litralta. Veron kokonaismäärässä olisi mukana myös huoltovarmuusmaksu.

Lisäys tehtäisiin selvyiden vuoksi. Eräiden biopolttoaineiden verotason on todettu jäävän alle EU:n vähimmäisverotason, jos vero lasetaan yksinomaan näiden polttoaineiden ominaisuuksien perusteella. Nämä polttoaineet ovat

toisen polven jäteperäinen etanoli ja parafiininen biodiesel. Koska näitä polttoaineita myydään ja käytetään ainoastaan seosmuodossa, verotaso nostaa seoksessa oleva fossiilinen komponentti. Kulutukseen luovutetun seospolttoaineen verotaso ylittää silloin kaikissa tapauksissa EU:n vähimmäisverotason. Lisäys on tarpeen, jotta tämä ilmenisi suoraan myös laista.

2. lakiehdotus

15 §. Pykälässä säädetään mäntyöljyn käyttäjän verovelvollisuudesta. Siihen on ehdotettu lisättäväksi uusi 1 momentti, jossa säädetäisiin polttoturpeen käyttäjää koskevasta verovelvollisuudesta. Verovelvollisuus koskisi kaikkia, jotka käyttävät polttoturvetta lämmön tuottamiseen tuotetun lämmön määrästä riippumatta.

Valiokunta esittää, että polttoturpeen pienkäyttö rajataan verollisuuden ulkopuolelle ja että säännökseen lisätään tätä koskeva raja. Pienkäyttönä pidettäisiin enintään 5 000 MWh:n vuotuista lämmöntuotantoa. Jos tuotanto olisi tätä suurempaa, voimalaitoksesta tulisi verovelvollinen ja vero tulisi suorittaa kaikesta käytetystä turpeesta. Polttoturpe ei siten olisi kaikkien käyttäjien osalta verotonta tiettyyn määrään mm. siksi, jottei siitä aiheudu tarpeettomia valtiontukiongelmia.

Alaraja on tarpeen lähinnä hallinnollisista syistä; polttoturpeen pienkäyttäjiä ei ole rekisteröity eivätkä edes alan järjestöt ole tietoisia kaikista pienistä yksityiskäyttäjistä. Heitä arvioidaan olevan kuitenkin 2 500—6 000. Näin merkittävä verovelvollisten lisäys tuottaisi Tullille huomattavia valvonnallisia ja hallinnollisia ongelmia. Suurimmalle osalle pienistä käyttäjistä veron määrä olisi lisäksi varsin vähäinen (10—100 euroa/kk).

Jos rajaksi asetetaan 5 000 MWh:n vuosikäyttö, verovelvollisuuden piiriin jäisi arviolta 100—300 suurinta turpeen käyttäjää. Tätä on pidetty vielä tarkoituksenmukaisena kokoluokkana. Veroton pienkäyttö merkitsisi käytännössä juuri alle 5 000 MWh käyttävälle voimalaitokselle enintään 9 500 euron veroetua vuosina 2011—2012, noin 14 500 euron veroetua vuosi-

na 2013—2014 ja 19 500 euron etua vuodesta 2015 lähtien.

5. lakiehdotus

Lain ruotsinkielinen nimike. Valiokunta ehdottaa, että lain ruotsinkielisessä nimikkeessä oleva termi *accis* muutetaan termiksi *punktskatt*, kuten laissa 1 ja 2.

4 §. Pykälässä säädetään maataloudessa käytettyjen eräiden energiatuotteiden valmisteveron palautuksen määrästä. Palautus koskisi esityksen mukaan kevyttä ja raskasta polttoöljyä sekä sähköä.

Valiokunta esittää, että palautus ulotettaisiin koskemaan myös biopolttoöljyä ja että sen määrä olisi 9,20 senttiä litralta. Säännöstä tulisi täydentää lisäksi selvyiden vuoksi niin, että valmisteveroa palautetaan kuitenkin enintään polttoaineesta maksetun valmisteveron määrä.

Palautus on perusteltua ulottaa myös verolliseksi muuttuvaan biopolttoöljyyn, joka on kevyttä polttoöljyä korvaava polttoaine. Muutos tukisi järjestelmän johdonmukaisuutta ja olisi erityisen perusteltu ympäristösyistä. RES-direktiivin vaatimukset täyttävän biopolttoöljyn lopullinen verorasitus maataloudelle olisi silloin sama kuin kevyen polttoöljyn verorasitus eli 2,85 senttiä litralta. Jos biopolttoöljy ei täytä RES-direktiivin vaatimuksia, palautuksen jälkeen maksettavaksi jäävä määrä olisi 6,85 senttiä litralta.

Voimaantulosäännös. Maataloudelle maksettavat energiaveronpalautukset katsotaan EU-oikeudessa valtion tueksi, minkä vuoksi niistä on tehtävä valtiontuki-ilmoitus komissiolle. Uusia tai muutettuja säännöksiä voidaan soveltaa energiatuotteisiin, jotka on kulutettu sen jälkeen, kun komissio on antanut suostumuksensa menettelyyn.

Jotta biopolttoöljyn palautusta koskeva muutos ei pitkittäisi muista palautuksen kohteena olevista polttoaineista jo tehdyn valtiontuki-ilmoituksen käsittelyä EU-komissiossa, sille on tarpeen säätää oma voimaantuloajankohtansa.

Valiokunta esittää sen vuoksi, että laki tulisi voimaan biopolttoöljyn valmisteveronpalautuksen osalta valtioneuvoston asetuksella säädettävänä ajankohtana. Tämä todettaisiin voimaantulosäännöksen 1 momentissa. Voimaantulosäännöksen 2 momenttia tulisi lisäksi täydentää niin, että siitä ilmenee myös biopolttoöljyä koskeva soveltamissäännös.

Erillinen voimaantulo merkitsisi käytännössä sitä, että laki tulisi biopolttoöljyn osalta voimaan joko vuoden 2011 tai 2012 alusta sen mukaan, milloin komission hyväksyntä saadaan. Voimaantulon ajoitus vuodenvaihteeseen johtuu käytännön syistä; biopolttoöljyn veronpalautuksen voimaantulo kesken vuotta olisi hallinnollisesti raskasta ja lainsäädännöllisesti erittäin monimutkaista. Voimaantulon pitkittymisestä vuoden 2012 alkuun ei aiheutuisi kuitenkaan maatalouden harjoittajille merkittäviä lisäkustannuksia.

Päätösehdotus

Edellä esitetyn perusteella valtiovarainvaliokunta ehdottaa,

että 3. ja 4. lakiehdotus hyväksytään muuttamattomina,

että 1., 2. ja 5. lakiehdotus hyväksytään muutettuina (Valiokunnan muutosehdotukset),

että lakialoitteet LA 132/2007 vp, LA 141/2007 vp, LA 52/2008 vp, LA 55/2008 vp, LA 102/2008 vp, LA 116/2008 vp, LA 129/2008 vp, LA 19/2009 vp, LA 76/2009 vp, LA 102/2009 vp ja LA 14/2010 vp hylätään ja

että toimenpideoitteet TPA 60/2009 vp, TPA 62/2009 vp, TPA 15/2010 vp, TPA 73/2010 vp, TPA 80/2010 vp ja TPA 84/2010 vp hylätään.

Valiokunnan muutosehdotukset

1.

Laki

nestemäisten polttoaineiden valmisteverosta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan nestemäisten polttoaineiden valmisteverosta annetun lain (1472/1994) 9 §:n 7 kohta sekä 10 a § ja sen edellä oleva väliotsikko, sellaisina kuin ne ovat, 9 §:n 7 kohta laissa 1305/2007, 10 a §:n edellä oleva väliotsikko laissa 1259/1996 ja 10 a § laeissa 1259/1996, 604/2006 ja 920/2008, sekä

muutetaan lain ruotsinkielinen nimike, 1 §:n 1 momentti, 2 ja 2 b §, 3 §:n 1 momentin johdantokappaleen ruotsinkielinen sanamuoto, 3 §:n 2 momentti, 4 §, 6 a §:n 1 momentti, 9 §:n johdantokappaleen ruotsinkielinen sanamuoto, 9 §:n 4 kohta, 9 a ja 10 §, 11 §:n 1 momentin ruotsinkielinen sanamuoto ja 11 a § sekä liite,

sellaisina kuin niistä ovat 1 §:n 1 momentti, 2 ja 2 b §, 3 §:n 1 momentin johdantokappale, 3 §:n 2 momentti, 9 §:n johdantokappale, 9 §:n 4 kohta, 9 a, 10 ja 11 a § sekä liite laissa 1305/2007 ja 6 a §:n 1 momentti laissa 394/2004, seuraavasti:

1, 2 , 2 b ja 3 §
(Kuten HE)

4 §
(1—4 mom. kuten HE)

Kulutukseen luovutettavasta moottoribensiiniä vastaavasta polttoaineesta tai polttoaineseoksesta kannettava veron kokonaismäärä huoltovarmuusmaksu mukaan lukien on vähintään 35,9 senttiä litralta. Dieselöljyä vastaavasta polttoaineesta tai polttoaineseoksesta kannettava veron kokonaismäärä huoltovarmuusmak-

su mukaan lukien on vähintään 33,0 senttiä litralta. (Uusi)

6 a, 9, 9 a, 10, ja 11 a §
(Kuten HE)

Voimaantulosäännös ja lain liite
(Kuten HE)

2.

Laki

sähkön ja eräiden polttoaineiden valmisteverosta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan sähkön ja eräiden polttoaineiden valmisteverosta annetun lain (1260/1996) 12 §:n 4 momentti,

muutetaan lain ruotsinkielinen nimike, 1 §:n 1 momentti, 2 §:n 2, 5, 15 ja 16 kohta, 2 a ja 4 §, 5 §:n 2 momentti, 8 §:n 6 momentti, 8 a §:n 2 momentti, 8 a §:n 4 momentin ruotsinkielinen sanamuoto, 9 §:n 3 momentti, 14 ja 16 §, 17 §:n 3 momentti, 20—22 §, 23 §:n 1 ja 2 momentti sekä liite,

sellaisina kuin niistä ovat 1 §:n 1 momentti, 2 §:n 2, 5, 15 ja 16 kohta, 2 a, 14, 20 ja 22 § sekä liite laissa 1306/2007, 5 §:n 2 momentti, 8 §:n 6 momentti ja 8 a §:n 2 ja 4 momentti laissa 1168/2002, 21 § osaksi viimeksi mainitussa laissa sekä 16 § ja 23 §:n 1 momentti laissa 447/2005, sekä

lisätään 2 §:ään, sellaisena kuin se on laissa 1306/2007, uusi 17—20 kohta, 15 §:ään siitä lailla 447/2005 kumotun tilalle uusi 1 momentti sekä lakiin uusi 20 a, 20 b ja 21 a § seuraavasti:

1, 2, 2 a, 4, 5, 8, 8 a, 9 ja 14 §
(Kuten HE)

15 §

Se, joka käyttää voimalaitoksessaan tai lämpökeskuksessaan polttoturvetta lämmöntuottamiseen enemmän kuin 5 000 MWh vuodessa, on velvollinen suorittamaan kaikesta lämmön-

tuotantoon käyttämästään polttoturpeesta valmisteveroa liitteen verotaulukon 2 mukaisesti.

16, 17, 20, 20 a, 20 b, 21, 21 a, 22 ja 23 §
(Kuten HE)

Voimaantulosäännös ja lain liite
(Kuten HE)

5.

Laki

maataloudessa käytettyjen eräiden energiatuotteiden valmisteveron palautuksesta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan maataloudessa käytettyjen eräiden energiatuotteiden valmisteveron palautuksesta annetun lain (603/2006) 1 §:n 3 momentti, 2 §:n 2 kohta ja 4 §, sellaisena kuin niistä on 4 § laissa 919/2008, seuraavasti:

1 ja 2 §
(Kuten HE)

4 §

Veronpalautuksen määrä

Hakijalle palautetaan valmisteveroa verovuoden aikana maataloudessa käytetystä, nestemäisten polttoaineiden valmisteverosta annetussa laissa tarkoitettua Suomessa verotetusta kevyestä polttoöljystä 13,20 senttiä litralta, raskaasta polttoöljystä 14,85 senttiä kilogrammalta, *biopolttoöljystä 9,20 senttiä litralta* sekä sähkön ja eräiden polttoaineiden valmisteverosta

annetussa laissa tarkoitettua verotetusta sähköstä 1,0 senttiä kilowattitunnilta. *Valmisteveroa palautetaan kuitenkin enintään polttoaineesta maksetun valmisteveron määrä.*

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 . *Biopolttoöljyn valmisteveronpalautuksen osalta laki tulee voimaan valtioneuvoston asetuksella säädettävänä ajankohtana.*

Lakia sovelletaan siihen kevyeen ja raskaaseen polttoöljyyn, *biopolttoöljyyn* sekä sähkoon, joka käytetään lain voimaantulon jälkeen.
(3 ja 4 mom. kuten HE)

Helsingissä 2 päivänä joulukuuta 2010

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

pj.	Hannes Manninen /kesk	Kirsi Ojansuu /vihr (osittain)
vpj.	Kari Rajamäki /sd	Markku Rossi /kesk (osittain)
jäs.	Matti Ahde /sd (osittain)	Matti Saarinen /sd
	Christina Gestrin /r (osittain)	Petri Salo /kok (osittain)
	Pertti Hemmilä /kok	Sari Sarkomaa /kok (osittain)
	Bjarne Kallis /kd (osittain)	Pia Viitanen /sd
	Kyösti Karjula /kesk	vjäs. Eero Heinäluoma /sd (osittain)
	Esko Kiviranta /kesk	Reijo Kallio /sd (osittain)
	Mikko Kuoppa /vas	Matti Kauppila /vas
	Reijo Laitinen /sd (osittain)	Lauri Kähkönen /sd (osittain)
	Mika Lintilä /kesk (osittain)	Reijo Paajanen /kok (osittain)
	Olli Nepponen /kok	Eero Reijonen /kesk (osittain)
	Tuija Nurmi /kok (osittain)	Johanna Sumuvuori /vihr (osittain).

Valiokunnan sihteerinä jaostokäsittelyssä on toiminut

valiokuntaneuvos Maarit Pekkanen.

VASTALAUSE 1

*Perustelut**Kotitalouksien energiakustannukset nousevat kohtuuttomasti*

Hallituksen pikainen päätös poistaa työnantajan Kela-maksu vuoden 2010 alusta synnytti valtiontalouteen noin 730 miljoonan euron aukon. Kun lupaus Kela-maksun poistosta annettiin, niin hallituksen tavoitteena oli kerätä puuttuva sosiaaliturvan rahoitus pääasiassa työnantajilta ja elinkeinoelämältä. Energiaveroesityksen seurauksena kotitaloudet joutuvat nyt maksamaan kohtuuttoman suuren osan rahoitustarpeesta. Valiokunnan asiantuntijakuulemisissa kävi ilmi, että kotitalouksien energiaverot lisääntyvät veronkiristuksen seurauksena 500 miljoonalla eurolla vuodessa. Kohonneista energian hinnoista johtuen kotitaloudet joutuvat maksamaan lisäksi enemmän arvonlisäveroa.

Sähkön, lämmityksen ja liikennepolttoaineiden kulutusosuudet muodostavat merkittävän osan kaikkien kotitalouksien kulutuksesta, mutta erityisesti energiaverojen korotus vaikuttaa pieni- ja keskituloisten tuloluokissa. Energiaveroja maksetaan suhteessa sama määrä tuloista riippumatta, ja sen vuoksi rasitus on pieni- ja keskituloisilla suurempi kuin suurituloisilla. Tasaverotyypisenä verona energiaverojen korotus vahvistaa osaltaan koko verorakenteen muuttumista progressiivisesta verotuksesta kohti tasaveroa.

Oikeistohallituksen esittämät energiaveron korotukset tuottavat valtion kassaan lisää verotuloja, mutta noin puolet tästä summasta kertyy kotitaloussektorilta ja korostetusti pieni- ja keskituloisilta kotitalouksilta. Sosialidemokratien vaatimuksista huolimatta kunnollista tulonjakovaikutusta esityksestä ei ole tehty. Kotitalouksien ohella myös kunnat joutuvat koville, kun entisten menopaineiden lisäksi myös kuntien energialasku nousee ensi vuoden alusta 10 prosenttia.

Vihreä verouudistus epäonnistui

Hallitus on mainostanut energiaveroesitystä suurena vihreänä verouudistuksena. Korjattunakaan lain tavoitteet vihreästä verouudistuksesta eivät toteudu. Lisäksi verotus kohdistuu pääosin päästökauppa-sektorille, jossa EU:n laajuinen päästökauppa kiinnittää päästötason. Näin ollen päästöt eivät verouudistuksen johdosta vähene.

Koska taustalla oli valtiontalouden tasapainotustarve, esityksessä vero jaettiin lähes tasan energiasisältö- ja hiilidioksidikomponentin välillä, vaikka ympäristön näkökulmasta päästökomponttia pitäisi painottaa enemmän. Energiaverojen korotus toteutetaankin ensi sijassa verotulojen keräämistarkoituksessa ympäristönäkökohtien jäädessä taka-alalle.

Veromuutos johtanee mm. kivihiilen ja turpeen käytön kasvamiseen ja siten hiilidioksidipäästöjen ja haitallisten lähipäästöjen, kuten hiukkas- ja rikkipäästöjen, lisääntymiseen. Energiapolitiikan pitää koostua sellaisista toimista, jotka tähtäävät aidosti kasvihuonekaasuja lähipäästöjen vähentämiseen, energiatehokkuuden parantamiseen ja energian säästöön kannustamiseen.

Ympäristöverotuksen merkitystä olisi lisättävä päästökauppa-sektorin ulkopuolella eli liikenteessä, maataloudessa ja rakentamisessa, jossa ohjauskeinoja päästöjen vähentämiseksi on vähän.

Maakaasun ja kaukolämmön kilpailukyky heikkenee

Maakaasu on monikäyttöinen ja myös ympäristöystävällinen energialähde. Maakaasulla tuotetun energian käytössä ei synny lainkaan hiukkas-, rikkioksiditai raskasmetallipäästöjä. Maakaasun käyttö ei vain paranna ilman laatua, vaan se myös hidastaa ilmastonmuutoksen etenemistä.

Hallituksen energiaveroesitys nostaa maakaasun veroa käyttökohteesta riippuen 5—6-kertaiseksi ja maakaasun hintaa noin 30 prosenttia. Maakaasun kilpailukyky heikkenee kivihiileen ja turpeeseen nähden, jolloin päästöt kasvavat hiilen ja turpeen korvautessa maakaasua. Tämä on vastoin ympäristöpoliittisia tavoitteita. Esitys alentaa tehokkaan maakaasuun perustuvan sähkön ja lämmön yhteistuotannon käyttöastetta ja lisää erillistuotantoa, mikä johtaa osaltaan myös kasvaviin hiilidioksidipäästöihin.

Kaukolämpöä käyttää yhteensä 2,6 miljoonaa suomalaista. Maakaasu on merkittävin sähkön ja lämmön yhteistuotantoon käytetty polttoaine. Vuonna 2009 maakaasulla tuotettiin 35 prosenttia kaukolämmöstä ja siihen liittyvästä yhteistuotantosähköstä. Erityisen merkittävää maakaasun käyttö on Etelä-Suomen suurissa kaupungeissa. Sähkön ja lämmön yhteistuotannossa maakaasun käyttö on kiistatta energiatehokkain tuotantotapa.

Esitys heikentää energiainvestointien kannustavuutta

Maakaasun kilpailukykyyn voimakas heikentäminen verotuksella kilpaileviin polttoaineisiin nähden ei ainoastaan estä suunniteltua verkoston laajentamista, vaan heikentää jo olemassa olevan verkoston käyttöasteen käyttöä. Veronkorotus muuttaa myös energiantuottajien kustannuksia, kilpailukykyä ja jo tehtyjen investointien käyttömahdollisuuksia kohtuuttomalla tavalla.

Maakaasu on osaltaan mahdollistanut Suomen tunnustetun aseman energiatehokkuuden ja yhteistuotannon mallimaana. Maakaasun kilpailukykyyn merkittävä heikentäminen energiaveroesityksellä johtaa ympäristön ja energiatehokkuuden kannalta tehokkaan yhteistuotannon ja kaukolämmön kilpailukykyyn heikkenemiseen ja energiatehottomamman lämmön erillistuotannon lisääntymiseen.

Osa teollisuudesta kärsii esityksestä

Hallituksen alkuperäisenä tavoitteena oli parantaa yritysten kilpailukykyä poistamalla työnantajien Kela-maksu. Nyt on käymässä kuitenkin

kin niin, että energiaverojen korotukset nostavat merkittävästi suomalaisen tuotannon kustannuksia. Kun kansainvälisillä markkinoilla lisäkustannuksia ei voi siirtää tuotteiden hintoihin, heikkenee erityisesti metsäteollisuuden kilpailukyky. Kela-maksun poiston ja energiaverojen korotuksen seurauksena metsäteollisuuden kokonaiskustannukset kasvavat useilla kymmenillä miljoonilla euroilla vuodessa kilpailijamaihin nähden.

Samaan aikaan energiaveromuutosten kanssa hallitus esittää mittavaa uusiutuvan energian tukipakettia, joka uhkaa nostaa metsäteollisuuden puuraaka-aineen hintaa. Pahimmillaan kansallisilla ratkaisuilla nostetaan metsäteollisuuden tärkeimpien tuotantopanosten eli puun ja sähkön hintaa merkittävästi.

Maatalouden palautusjärjestelmää on kehitettävä

Energiaveroesityksessä korvataan maataloudelle energiaverojen kiristyminen veronpalautuksina siten, että maatalouden verorasitus pysyy suurin piirtein entisellään kasvavista energiakustannuksista huolimatta. Syynä esitetään sitä, etteivät maatilat voi nostaa tuotteidensa hintaa markkinoilla kasvavien kustannusten myötä. Esitys nostaa yli kaksinkertaiseksi maataloilte palautettavan energiaveron. Palautettavan veron määrä arvioidaan olevan ensi vuonna 52 miljoonaa euroa.

Maatalouden energiaveropalautusjärjestelmää pitäisi arvioida uudelleen ja kehittää järjestelmää avoimempaan suuntaan. Tuen pitäisi kannustaa maataloutta käyttämään enemmän kotimaisia uusiutuvia energialähteitä.

Maatalouden energiaveron palautus vähentää niitä positiivisia ympäristövaikutuksia, joita taloudellisella ohjauksella oletetaan olevan. Veronpalautus soveltuu huonosti yhteen ilmastotavoitteen kanssa, koska maatalous ei kuulu päästökaupan piiriin. Energiaverotuksen tulisi olla ensisijainen ohjauskeino vähennystavoitteisiin pyrittäessä. Energiaveron palautus pitää ennallean kevyen ja raskaan polttoöljyn käytön suhteellista edullisuutta esimerkiksi kotimaisiin uusiutuviin energialähteisiin nähden.

Esitys on valmisteltu kiireellä ja huonosti

Energiaveromuutosesitys olisi pitänyt valmistella huolella niin, että olisi huomioitu Kioton sopimuskauden päättymisen vuonna 2012 ja sen edellyttämät energiamarkkinoiden toimintaympäristön vaatimukset sekä muutokset uuden päästökauppakauden alkaessa vuonna 2013.

Esityksessä ei ole otettu asiantuntevasti ja riittävän kattavasti huomioon energiamarkkinoi-

den eri riippuvuussuhteita, ja se tulee nostamaan kohtuuttomasti kotitalouksien energialaskua. Tukien päällekkäisyyttä ja verojen yhteisvaikutuksia ei tunneta tarkkaan.

Ehdotus

Edellä esitetyn perusteella ehdotamme,

että lakiehdotukset hylätään.

Helsingissä 2 päivänä joulukuuta 2010

Matti Ahde /sd
Kari Rajamäki /sd
Pia Viitanen /sd

Matti Saarinen /sd
Reijo Laitinen /sd
Reijo Kallio /sd

VASTALAUSE 2

Perustelut

Syy hallituksen esityksen antamiselle on Vanhasen toisen hallituksen toteuttama kansaneläkemaksun poisto. Valtion tuloihin jäävää miljardin euron aukkoa päätettiin tilkitä nk. energieveroratkaisulla. Fiskaalisena lähtökohtana oli kerätä energiaveroilla 400 miljoonaa euroa vuodessa tuloja teollisuudelta ja 350 miljoonaa euroa kotitalouksilta. Lisäksi tavoitteesta puuttuu arvonlisäveron vaikutus. Hallitus ei missään vaiheessa ole osoittanut miten 350 miljoonalla eurolla vuosittain lisääntyvä verorasitus rasittaa eri väestö- ja tuloryhmiä ja miten se vaikuttaa erityisesti taloudellisesti heikoimmassa asemassa oleviin. Asumisen hinta nousee lämmityksen kustannusten vaikutuksesta mutta myös monesta muusta syystä.

*Esityksen vääristävät ilmasto- ja ympäristövaikutukset**Turve*

Hallitus kuvailee veroesitystään "vihreänä energiaveroratkaisuna". Kuitenkin esityksen väri on vahvasti ruskea. Väri johtuu turpeen erityiskohTELUSTA. Turpeen verotus on irtikytetty sen hiilidioksidipäästöistä, ja sen aiheuttamista lähipäästöistä, kuten luonnon monimuotoisuuden häviämisestä ja vesistöjen rehevöitymisestä.

Turpeen osuus energiantuotannosta on 5–6 prosenttia, sen aikaansaamat hiilidioksidipäästöt ovat vastaavasti 16 prosenttia, rikki- ja typpioksidipäästöt ovat merkittävät, samoin välittömät hiukkaspäästöt. Turpeen poltto toimii ilmastomuutoksen hillinnän tavoitteita vastaan.

Esitetty energiaveroratkaisu lisää turpeen käyttöä ja turvesoiden avaamispaineita vastoin valtakunnallisia alueidenkäytön tavoitteita myös ojittamattomilla luonnontilaisilla soilla. Hiilidioksidipäästöjen osalta turve on aina vähintään yhtä huono vaihtoehto kuin kivihiili.

Maakaasu

Esitys nostaa maakaasun verotusta. Veroratkaisu ei kylliksi huomioi maakaasun vähäisiä lähipäästöjä, sen logistiikan edullisuutta, pienhiukkasten vähäistä määrää, rikkioksidien puuttumista ja korkeaa hyötysuhdetta.

Esitetty veroratkaisu sisältää vaaran kivihiiilen ja turpeen käytön lisääntymisestä, mikä on vastoin hallituksen muuten esittämää ilmastomuutoksen hillinnän tavoitetta. Voimalaitosten polttoaineiden ajorjestyksessä uhkaa muuttua niin, että maakaasu korvataan kivihiiilellä tai turpeella. Maakaasun verotuksen äkillinen korottaminen vaikeuttaa erityisesti niiden kansalaisten elämää, jotka ovat ottaneet maakaasun käyttöönsä kotiensä lämmityksessä.

Pyrkimys vähentää nopeasti maakaasun käyttöä pysäyttää kaasuputkiverkoston laajentamisen. Käytön vähentyminen uhkaa pitkällä aikavälillä nostaa maakaasun siirtokustannuksia.

Uraanin verottomuus

Ydinvoimalaitosten raaka-aineella uraanilla ei ole lainkaan energiaveroa. Puute tekee energiaveroratkaisusta epätasapainoisen ja antaa ydinvoimalle fiskaalisen edun ja kasvattaa sen windfall-voittoja.

Hallitus esittää energiaverojen korotuksia noin 750 miljoonan edestä. Tarkoituksena on kattaa kansaneläkemaksun poistosta syntynyt tulojen menetys. Kansaneläkemaksun poisto merkitsi noin 1 100 miljoonan euron menetystä, jonka maksoivat kunnat ja yritykset. Hallituksen esityksen mukaan veromuutoksen välittömät vaikutukset huomioon ottaen verorasitus jakautuisi elinkeinoelämän ja kotitalouksien kesken siten, että elinkeinoelämän osuus olisi 491 miljoonaa euroa ja kotitalouksien osuus olisi 235 miljoonaa euroa.

Hallituksen esitys ei pidä sisällään arvolisäverosta syntyviä lisätuottoja ja niiden aiheuttamia kustannuksia kuluttajille. Hallituksen esi-

tyksen perustelut ovat kestäättömiä: "Energia-
verojen nosto kasvattaisi energiatuotteista kerty-
vää arvonlisäveroa, mutta samanaikaisesti se vä-
hentäisi samassa suhteessa muusta kulutuksesta
kertyvää arvonlisäveroa."

Energiaverojen korotus merkitsee asumiskus-
tannusten huomattavaa nousua. Korotukset
suuntautuvat omistus- ja vuokra-asuntoihin.
Öljylämmitteisessä pientalossa asuvan koti-
talouden asumiskustannukset nousisivat halli-
tuksen esityksen mukaan noin 251 euroa vuodes-
sa. Sähkölämmitteisessä pientalossa vastaavasti
kulut nousisivat 249 euroa vuodessa. Kaukoläm-
mitteisessä pientalossa asuvan kotitalouden asu-
miskustannukset nousisivat 174—259 euroa
vuodessa. Kaukolämmitteisessä kerrostalossa
asumiskustannukset nousisivat keskimääräises-
sä 75 neliömetrin asunnossa asuvalla kotitalou-
della 72—99 euroa vuodessa.

Hallituksen energiaveroesitys lisää merkit-
tävästi joukkoliikenteen kustannuksia. Linja-
autoliikenteelle polttoaineen veronkorotus lisää

kuluja noin 10 miljoonaa euroa, lisäksi rautatien
kustannuksia korottaa sähköveron korotus. Ai-
noa liikennemuoto, jonka kustannukset eivät
nouse, on yksityisautoilu. Tavaraliikenteen osal-
ta nettokustannusten nousu on noin 45 miljo-
onaa euroa, joka tulee siirtymään aikaa myöten
kuluttajan hintoihin. Ei ole perusteltua, että säh-
köautoille ja kaasuautoille säädetään käyttövoi-
mavero. Lisäksi energiaveroratkaisu nostaa osan
vientiteollisuuden kustannuksia, erityisesti ver-
rattaessa pahimpaan kilpailijamaahan Ruotsiin.
Energiaverouudistusta ei voi pitää vihreänä
energiauudistuksena, vaan fiskaalisena, jossa
yritysten aikaisemmin käytössä ollut kansan-
eläkemaksu siirretään tavallisten kotitalouksien
maksettavaksi.

Ehdotus

Edellä esitetyn perusteella ehdotamme,

että lakiehdotukset hylätään.

Helsingissä 2 päivänä joulukuuta 2010

Mikko Kuoppa /vas
Matti Kauppila /vas

VASTALAUSE 3

Perustelut

Hallitus esittää (HE 147/2010 vp) energiaverotusta koskevan lainsäädännön uudistamista niin, että energiaverot muutettaisiin pääasiallisesti ympäristöperusteisiksi. Esityksen takana oleva ajatus luonnonvarojen säästämisestä verotuksen keinoin on hyvä, mutta siitä huolimatta esitys tuo eräille aloille kohtuuttoman suuria ongelmia.

Erityisen haastava hallituksen esitys on ankarassa kansainvälisessä kilpailutilanteessa oleville energiaintensiivisille yrityksille. Suomessa energiaverojen taso on jo nyt hyvin korkea sekä energiaverodirektiivin vähimmäistasoihin että moniin muihin jäsenvaltioihin verrattuna.

Tällä hetkellä energiaintensiiviset yritykset saavat maksamistaan energiaveroista osittaisen palautuksen. Yritys voi saada veronpalautusta siltä osin kuin sen maksamien valmisteverojen määrä on enemmän kuin 3,7 prosenttia yrityksen jalostusarvosta. Vuonna 2008 energiaintensiivisen teollisuuden veronpalautusta maksettiin 5,5 miljoonaa euroa vajaalle kymmenelle yritykselle. Nykyinen veroleikkurin taso ei kuitenkaan riitä estämään tiettyjen yritysten energiaverojen kohtuutonta nousua. EU taas antaisi jäsenmaidensa laskea yllä mainittua prosenttirajaa yrityksen jalostusarvosta jopa 0,5 prosenttiin asti.

Prosenttirajan laskeminen EU:n sallimalle tasolle merkitsisi Suomelle n. 140 miljoonan euron veromenetystä. Prosenttirajan laskeminen 2,0 prosenttiin merkitsisi n. 70 miljoonan euron veromenetystä, mutta se olisi tärkeää kansainvälisen kilpailukyvyyn kannalta. Ruotsissa energiaintensiivinen teollisuus saa käytännössä lähes koko maksamansa veron takaisin. Erityisen ongelmallista on, että hallituksen esitys vaikuttaisi osaltaan siihen, että samoihin yrityksiin kohdistuisi verorasitusta monta eri kautta, kuten sähköveron ja jäteveron kautta.

Poltturpeen valmisteveroa korotettaisiin hallituksen esityksen mukaan asteittain niin, että se vuonna 2011 olisi 1,90 euroa ja vuodesta 2015

lähtien 3,90 euroa/MWh. Tämä vaikuttaisi kuitupuun hintaan, joka asiantuntijoiden lausuntojen mukaan nousisi 5 euroa/m³. Tämä taas ei voisi olla vaikuttamatta paperiteollisuuteen.

Kasvihuoneviljelijöihin hallituksen esitys osuu myös raskaasti, sillä kasvihuonetuotannossa esityksen toteutuminen nostaisi energian verotusta yli neljä miljoonaa euroa, joka on yli kaksi kertaa tämän hetken verotuksen taso. MMM/TIKE-energiatilastoon kirjatuissa kasvihuoneyrityksissä energiaverojen korotuksen jälkeinen tilanne vastaisi vaikutuksiltaan tilannetta, missä yrittäjä joutuisi maksamaan tuloverotuksen kunnallisveron kahteen kertaan.

Maakaasu on merkittävin sähkön ja lämmön yhteistuotantoon käytetty polttoaine, ja tuossa yhteistuotannossa se on myös kiistatta energiatehokkain tuotantotapa. Maakaasu on myös sekä hiilidioksidi- että lähipäästöjen osalta puhtain polttoaine. Mikäli veronkorotus menisi läpi suunnitellulla tavalla, se tarkoittaisi maakaasun kilpailukyvyyn voimakasta heikkenemistä. Se paitsi vaikuttaisi suunniteltuun verkoston laajentamiseen esimerkiksi Turkuun, myös alentaisi voimassa olevan verkoston käyttöastetta. Hallituksen esityksessä maakaasun energiasisältövero nousisi porrastettuna niin, että vuoden 2015 alusta lähtien se olisi 7,70 euroa/MWh. Tässä vaiheessa olisi viisaampaa kuitenkin päättää ainoastaan ensimmäisestä korotuksesta, joka hallituksen esityksessä olisi voimassa 1.1.2011—31.12.2012. Näin tulevien vuosien korotuksista voitaisiin tehdä aikanaan erillinen päätös.

Hallituksen esityksessä pyritään myös toteuttamaan liikennepolttoaineiden polttoaineverotuksen rakennemuutos mahdollisimman tuotto-neutraalisti. Tarkoituksena oli ottaa dieselöljylle ehdotettu veronkorotus huomioon henkilö- ja kuorma-autojen käyttövoimaveron yleistä tasoa alentamalla. Dieselöljyn veronkorotus merkitsisi n. 100 miljoonan euron tappiota kuljetusyrittäjille, kun dieselöljyn hinta nousisi n. 0,08 eurolla/litra. Henkilö- ja kuorma-autojen käyttö-

voimaveron yleisen tason alentamisella helpotettaisiin kuljetusyrittäjiä 10—20 miljoonalla eurolla. Tämä merkitsisi sitä, että kuljetusyrittäjät kärsisivät hallituksen esityksen vuoksi 80—90 miljoonan euron tappion. Yksi asia, jolla tilannetta voitaisiin helpottaa, olisi se, että hiili-dioksidiveron tasoa korotettaisiin vain 11,25 senttiin/litra, jolloin dieselöljyn kallistuminen olisi 0,06 euroa/litra 0,08 euron sijasta.

Ehdotus

Edellä olevan perusteella ehdotan,

että 3. ja 4. lakiehdotus hyväksytään valiokunnan mietinnön mukaisina ja

että 1. ,2. ja 3. lakiehdotus hyväksytään muutettuina (Vastalauseen muutosehdotukset).

Vastalauseen muutosehdotukset

1.

Laki

nestemäisten polttoaineiden valmisteverosta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan nestemäisten polttoaineiden valmisteverosta annetun lain (1472/1994) 9 §:n 7 kohta sekä 10 a § ja sen edellä oleva väliotsikko, sellaisina kuin ne ovat, 9 §:n 7 kohta laissa 1305/2007, 10 a §:n edellä oleva väliotsikko laissa 1259/1996 ja 10 a § laeissa 1259/1996, 604/2006 ja 920/2008, sekä

muutetaan lain ruotsinkielinen nimike, 1 §:n 1 momentti, 2 ja 2 b §, 3 §:n 1 momentin johdantokappaleen ruotsinkielinen sanamuoto, 3 §:n 2 momentti, 4 §, 6 a §:n 1 momentti, 9 §:n johdantokappaleen ruotsinkielinen sanamuoto, 9 §:n 4 kohta, 9 a ja 10 §, 11 §:n 1 momentin ruotsinkielinen sanamuoto ja 11 a § sekä liite,

sellaisina kuin niistä ovat 1 §:n 1 momentti, 2 ja 2 b §, 3 §:n 1 momentin johdantokappale, 3 §:n 2 momentti, 9 §:n johdantokappale, 9 §:n 4 kohta, 9 a, 10 ja 11 a § sekä liite laissa 1305/2007 ja 6 a §:n 1 momentti laissa 394/2004, seuraavasti:

1, 2, 2 b, 3, 4, 6 a, 9, 9 a, 10 ja 11 a §
(Kuten VaVM)

Voimaantulosäännös
(Kuten VaVM)

Liite

VEROTAULUKKO

Tuote	Tuote-ryhmä	Energia-sisältövero	Hiilidioksi-divero	Huolto-varmuusmaksu	Yhteensä
Moottoribensiini snt/l	10	50,36	11,66	0,68	62,70
Pienmoottoribensiini snt/l	11	30,36	11,66	0,68	42,70
Bioetanol i snt/l	20	33,05	7,65	0,68	41,38
Bioetanol i R snt/l	21	33,05	3,83	0,68	37,56
Bioetanol i T snt/l	22	33,05	0,00	0,68	33,73
MTBE snt/l	23	40,91	9,48	0,68	51,07
MTBE R snt/l	24	40,91	8,43	0,68	50,02
MTBE T snt/l	25	40,91	7,39	0,68	48,98
TAME snt/l	26	44,06	10,21	0,68	54,95
TAME R snt/l	27	44,06	9,29	0,68	54,03
TAME T snt/l	28	44,06	8,37	0,68	53,11
ETBE snt/l	29	42,49	9,84	0,68	53,01
ETBE R snt/l	30	42,49	8,02	0,68	51,19
ETBE T snt/l	31	42,49	6,20	0,68	49,37
TAAE snt/l	32	45,64	10,57	0,68	56,89
TAAE R snt/l	33	45,64	9,04	0,68	55,36
TAAE T snt/l	34	45,64	7,51	0,68	53,83
Biobensiini snt/l	38	50,36	11,66	0,68	62,70
Biobensiini R snt/l	39	50,36	5,83	0,68	56,87
Biobensiini T snt/l	40	50,36	0,00	0,68	51,04
Dieselöljy snt/l	50	30,70	11,25	0,35	42,30
Dieselöljy para snt/l	51	24,00	12,51	0,35	36,86
Biodieselöljy snt/l	52	28,14	12,14	0,35	40,63

Biodieselöljy R snt/l	53	28,14	6,07	0,35	34,56
Biodieselöljy T snt/l	54	28,14	0,00	0,35	28,49
Biodieselöljy P snt/l	55	24,00	12,51	0,35	36,86
Biodieselöljy P R snt/l	56	24,00	6,26	0,35	30,61
Biodieselöljy P T snt/l	57	24,00	0,00	0,35	24,35
Kevyt polttoöljy snt/l	60	10,35	8,00	0,35	18,70
Kevyt polttoöljy riki- tön snt/l	61	7,70	8,00	0,35	16,05
Biopolttoöljy snt/l	62	7,70	8,00	0,35	16,05
Biopolttoöljy R snt/l	63	7,70	4,00	0,35	12,05
Biopolttoöljy T snt/l	64	7,70	0,00	0,35	8,05
Raskas polttoöljy snt/kg	71	8,79	9,72	0,28	18,79
Lentopetroli snt/l	81	54,76	12,74	0,35	67,85
Lentobensiini snt/l	91	49,88	11,30	0,68	61,86
Metanoli snt/l	100	25,18	5,83	0,68	31,69
Metanoli R snt/l	101	25,18	2,92	0,68	28,78
Metanoli T snt/l	102	25,18	0,00	0,68	25,86

2.

Laki**sähkön ja eräiden polttoaineiden valmisteverosta annetun lain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan sähkön ja eräiden polttoaineiden valmisteverosta annetun lain (1260/1996) 12 §:n 4 momentti,

muutetaan lain ruotsinkielinen nimike, 1 §:n 1 momentti, 2 §:n 2, 5, 15 ja 16 kohta, 2 a ja 4 §, 5 §:n 2 momentti, 8 §:n 6 momentti, 8 a §:n 1 ja 2 momentti, 8 a §:n 4 momentin ruotsinkielinen sanamuoto, 9 §:n 3 momentti, 14 ja 16 §, 17 §:n 3 momentti, 20—22 §, 23 §:n 1 ja 2 momentti sekä liite,

sellaisina kuin niistä ovat 1 §:n 1 momentti, 2 §:n 2, 5, 15 ja 16 kohta, 2 a, 14, 20 ja 22 § sekä liite laissa 1306/2007, 5 §:n 2 momentti, 8 §:n 6 momentti ja 8 a §:n 1, 2 ja 4 momentti laissa 1168/2002, 21 § osaksi viimeksi mainitussa laissa sekä 16 § ja 23 §:n 1 momentti laissa 447/2005, sekä

lisätään 2 §:ään, sellaisena kuin se on laissa 1306/2007, uusi 17—20 kohta, 15 §:ään siitä lailla 447/2005 kumotun tilalle uusi 1 momentti sekä lakiin uusi 20 a, 20 b ja 21 a § seuraavasti:

1, 2, 2 a, 4, 5 ja 8 §
(Kuten VaVM)

8 a §

Jos yrityksen tilikauden aikana tässä laissa tarkoitetuista tuotteista ja kevyestä tai raskaasta polttoöljystä maksamat tai niiden hankintahintaan sisältyneet valmisteverot (maksettujen valmisteverojen määrä) ovat enemmän kuin 2,0 prosenttia yrityksen jalostusarvosta, yrityksellä on oikeus ylimenevältä osalta hakea takaisin 85 prosenttia tuotteista maksettujen tai niiden hankintahintaan sisältyneiden valmisteverojen määrästä (veronpalautus). Näin lasketusta veronpalautuksesta maksetaan kuitenkin vain 50 000 euroa ylittävä osuus. Veronpalautus saa olla enintään tässä laissa tarkoitetuista tuotteista maksettujen tai sanottujen tuotteiden hankinta-

hintaan sisältyneiden valmisteverojen määrä. Laskettaessa maksettujen valmisteverojen määrää yritys voi ottaa huomioon hankkimaansa kaukolämpöön ja prosessihöyryyn sisältyneiden edellä tässä momentissa tarkoitettujen tuotteiden valmisteverot, mikäli se voi esittää siitä luottettavan selvityksen. Ostolämpöön sisältyvät verot määrätään lämpöä tuottaneen laitoksen verokauden aikana lämmöntuotantoon sisältyneiden valmisteverojen keskiarvosta. (*Uusi*)

(2 mom. kuten VaVM)

— — — — —
9, 14—17, 20, 20 a, 20 b, 21, 21 a, 22 ja 23 §
(Kuten VaVM)

Voimaantulosäännös
(Kuten VaVM)

Liite

VEROTAULUKKO 1

Tuote	Tuoteryhmä	Energiasä- lätövero	Hiilidioksi- divero	Huoltovar- muus- maksu	Yhteensä
Kivihiili, kivihiilibri- ketit, kivihiilestä val- mistetut kiinteät polttoaineet euroa/t	1	54,54	72,37	1,18	128,09
Maakaasu, euroa/MWh	2	3,00	5,94	0,084	9,024

VEROTAULUKKO 2

Tuote	Tuote- ryhmä	Energiavero	Huoltovar- muusmaksu	Yhteensä
Sähkö snt/kWh				
— veroluokka I	1	1,69	0,013	1,703
— veroluokka II	2	0,69	0,013	0,703
Mäntyöljy snt/kg	3	18,79	0	18,79
Polttoturve euroa/MWh	4	1,90	0	1,90

5.

Laki**maataloudessa käytettyjen eräiden energiatuotteiden valmisteveron palautuksesta annetun lain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan maataloudessa käytettyjen eräiden energiatuotteiden valmisteveron palautuksesta annetun lain (603/2006) 1 §:n 3 momentti, 2 §:n 2 kohta ja 4 §, sellaisena kuin niistä on 4 § laissa 919/2008, seuraavasti:

1 ja 2 §
(Kuten VaVM)

4 §

Veronpalautuksen määrä

Hakijalle palautetaan valmisteveroa verovuoden aikana maataloudessa käytetystä, nestemäisten polttoaineiden valmisteverosta annetussa laissa tarkoitettua Suomessa verotetusta kevyestä polttoöljystä 13,20 senttiä litralta, raskaasta polttoöljystä 14,85 senttiä kilogrammalta, biopolttoöljystä 9,20 senttiä litralta sekä sähkön ja eräiden polttoaineiden valmisteverosta annetussa laissa tarkoitettua verotetusta sähköstä 1,0 senttiä kilowattitunnilta *ja maakaasusta 2011—2012 6,09 euroa/MWh, vuosina 2013—2014 8,59 euroa/MWh ja vuodesta 2015 lähtien 10,87 euroa /MWh*. Valmisteveroa palautetaan

kuitenkin enintään polttoaineesta maksetun valmisteveron määrä.

Jos hakijan laissa sähkön ja eräiden polttoaineiden valmisteverosta mainituista tuotteista tai raskaasta polttoöljystä maksamat tai niiden hankintahintaan sisältyneet valmisteverot ovat enemmän kuin 3,7 prosenttia yrityksen jalostusarvosta, yrityksellä on oikeus ylimenevältä osalta hakea takaisin 85 prosenttia tuotteista maksettujen tai niiden hankintahintaan sisältyneiden valmisteverojen määrästä. Näin lasketusta veronpalautuksesta maksetaan kuitenkin vain 5 000 euroa ylittävä osuus. Laskettaessa maksettujen valmisteverojen määrää yritys voi ottaa huomioon hankkimaansa kaukolämpöön sisältyneiden tuotteiden valmisteverot, mikäli se voi esittää siitä luotettavan selvityksen. (Uusi)

Voimaantulosäännös
(Kuten VaVM)

Helsingissä 2 päivänä joulukuuta 2010

Bjarne Kallis /kd